

Pravna fakulteta
Študentski svet

JUSTO IURE

GLASILO ŠTUDENTOV PRAVNE
FAKULTETE UNIVERZE V
MARIBORU

Številka: 2

Leto izida: Februar 2022

ISSN 1318-9697

Izdajatelj: Pravna fakulteta Univerze v Mariboru in Študentski svet Pravne fakultete Univerze v Mariboru

Glavna urednica: Patricija Glavica

Pomočnica urednice: Lejla Veladžić

Grafično oblikovanje naslovnice: Sanja Čahuk

Grafično oblikovanje glasila: Patricija Glavica

AVTORSKE PRAVICE PRIDRŽANE PRAVNI FAKULTETI UNIVERZE V MARIBORU

ZAHVALA

POSEBNA ZAHVALA GRE VSEM, KI SO SODELOVALI PRI USTVARJANJU
TEGA GLASILA IN GA OBOGATILI S SVOJIM RAZMIŠLJANJEM,

ASISTENTOM KATJI DRNOVŠEK, DENISU BAGRIZABEHIJU,
KRISTJANU ZAHRASTNIKU IN JANU STAJNKU ZA STROKOVNI
PREGLED ČLANKOV,

ŠE POSEBEJ PA LEJLI VELADŽIĆ ZA VSO POMOČ PRI OBLIKOVANJU
NAŠEGA IUSTO IURE.

KAZALO

POD ŠTUDENTOVIM PERESOM

ASTRID CEP: Novosti novele Zakona o dohodnini.....	2
LARA ROŠKAR: Šolanje na daljavo – neizogibna pravna praznina	5
SANJA ČAHUK: Odškodninska odgovornost organizatorjev športnih prireditev in odgovornost za poškodbe v borilnih športih	9
SANELA SUKIČ: Kaj imajo skupnega Berlin, Rihanna in Mona Lisa?.....	15
KRISTINA LAHOVNIK in NIKO KLANČNIK: Problematika posojil v švicarskih frankih	19
LEJLA VELADŽIĆ: Problematika Zahodnega Balkana in širitev Evropske unije ...	24
MELISSA SMOVNIK: European migration and asylum policy in the light of current events	28
IZA BEŠIREVIĆ: Application of the CISG to the arbitration agreements	32
LEON TUNEV: Hostage justice – an overview of the issues plaguing Japan's ciriminal procedural system	36
ANAMARI GRUŠOVNIK: Doctrine of seperability as a cornerstone of commercial arbitration	42

USPEH NAŠIH ŠTUDENTOV NA TEKMOVANJIH V LETU 2022

Willem C. Vis Moot Internation Commercial Arbitration Moot	47
MUNLAWS	50
Študentska pravda	51

KJE SODELOVATI

Pravniško društvo v Mariboru	55
Društvo Pravo za vse	57
ŽIVA ŠUTA: Moja ERASMUS+ izkušnja na Universiteit Gent v Belgiji	59

ZAPROSTI ČAS

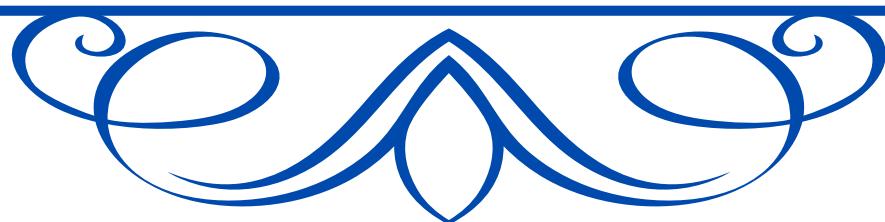
Knjižni kotiček	63
Slovarček latinskih izrazov	64
Križanka	65

**POD ŠTUDENTOVIM
PERESOM**

NOVOSTI NOVELE ZAKONA O DOHODNINI

Že v času študentskega dela se nas večina sreča z dohodnino. Zakon o dohodnini [1] (ZDoh-2) v drugem odstavku 1. člena določa, da je dohodnina davek od dohodkov fizičnih oseb, 3. člen pa dodaja, da je dohodnina v bistvu prihodek državnega proračuna, če ni z zakonom določeno drugače. Predmet obdavčitve so tako vsi dohodki in dobički, ne glede na obliko izplačila. Poleg se šteje tudi prejet dohodek v naravi, obdavčen na podlagi primerljive tržne cene, kot določa 15. člen ZDoh-2.

Davki nas praktično obdajajo vsepovsod, prav zaradi tega pa je pomembno vedeti, kaj je doprinesla nova novela zakona. 11. 3. 2022 je državni zbor sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini [2] (ZDoh-2Z), objavljen dne 21. 3. 2022, veljati pa je začel naslednji dan po objavi. Uporablja se za davčna leta, ki se začnejo od vključno 1. 1. 2022, kar pomeni, da gre za retroaktivno izvajanje. [3] Novela je privedla številne novosti, ki bodo na kratko predstavljene v nadaljevanju.

S 5. točko 23. člena ZDoh-2 je bila uvedena oprostitev plačila dohodnine od družinske pokojnine po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Že pred novelo se pri plačilu dohodnine ni štelo dohodkov kot so štipendija, razna kritja šolnin, stroškov prevoza ali bivanja učencev, dijakov ali študentov, kot tudi ne subvencioniranje študentske prehrane, mesečnih vozovnic in podobno. Dodatno pa se skladno s 4. točko 25. člena ZDoh-2 dohodnina ne plača od izplačil predšolskim otrokom, učencem, dijakom oziroma študentom iz šolskega sklada, ki je ustanovljen v skladu z zakonom, ki ureja organizacijo in financiranje vzgoje in izobraževanja.

[1] Zakon o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19, 28/19, 66/19 in 39/22).

[2] Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 39/22).

[3] Novosti, ki jih prinaša novela Zakona o dohodnini (ZDoh-2Z), GOV.SI. URL: <https://www.gov.si/novice/2022-03-22-novosti-ki-jih-prinasa-novela-zakona-o-dohodnini-zdoh-2z/> (27.4.2022).

Spremenilo se je tudi vrednotenje bonitet in vštevanje v davčno osnovo, in sicer drugi a odstavek 43. člena ZDoh-2 določa, da v primeru zagotovitve delojemalcu osebnega motornega vozila na električni pogon za privatne namene iz strani delodajalca, znaša vrednost te bonitete nič. Dodan je tudi novi šesti odstavek tega člena, ki določa vrednost bonitev 65% vrednosti, kadar delodajalec (gospodarska družba) zagotovi pravico do nakupa oziroma pridobitve delnic ali deležev v gospodarski družbi ali nadrejeni družbi. Slednje velja pogojno, če je delovno razmerje pred tem trajalo več kot leto dni ter se za to hkrati ne upoštevajo tudi ugodnosti za poslovno uspešnost. Novi sedmi odstavek v nadaljevanju opredeljuje nadrejeno družbo kot družbo, ki ima v neposredni lasti večinski delež glasovalnih pravic ali večinski delež v kapitalu gospodarske družbe. Vendar pa takšne ugodnosti veljajo le za osebo v delovnem razmerju z gospodarsko družbo v času zagotovitve pravice do nakupa oziroma pridobitve delnic ali deležev. Med upravičence ugodnosti pa ne štejemo večinskega družbenika, v skladu z osmim odstavkom 43. člena ZDoh-2.

Odpravnina ob prenehanju pogodbe o zaposlitvi se po novem ne všteva v davčno osnovo tudi po drugih zakonih in ne zgolj na podlagi Zakona o delovnih razmerjih[1] (ZDR-1). V skladu z 12. točko prvega odstavka 44. člena ZDoh-2 pa se za potrebe davčne obravnave izplačilo poslovne uspešnosti ne šteje več kot del plače, temveč je poslovna uspešnost po novem lahko davčno obravnavana v denarnem izplačilu in v naravi, na primer v obliki delnic. Eliminiran je tudi pogoj enkratnega izplačila plačila za poslovno uspešnost v davčnem letu.[5]

Novi tretji odstavek 56. člena ZDoh-2 določa tudi izvzem oproščenih prispevkov za socialno varnost iz davčno priznanih prihodkov in odhodkov. 6. člen ZDoh-2 izboljšuje možnost zaposlitve mladih na področjih, kjer je pomanjkanje kadra, s širitvijo obsega olajšave. Med drugim je na novo dodana tako tudi olajšava za zavezanca, v primeru zaposlovanja mlajših od 25 let v vrednosti 55% plače te osebe, pod pogojem, da gre za njihovo prvo zaposlitev, vendar maksimalno v višini davčne osnove.[6]

[4] Zakon o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS, 81/19, 203/20 – ZIUPOPDVE, 119/21 – ZČmIS-A, 202/21 – odl. US in 15/22)

[5] Podrobnejše informacije o novostih, ki jih prinaša novela ZDoh-2Z, FinD-INFO. URL: <https://www.findinfo.si/medijsko-sredisce/v-srediscu/293873> (27.4.2022).

[6] Kamenščak, Irena, Novela Zakona o dohodnini in leto 2022, IUS-INFO. URL: <https://www.iusinfo.si/> (29.4.2022).

V nadaljevanju 7. člen ZDoh-2 določa tudi višjo olajšavo, kadar zavezanc na podlagi pogodbe za izvajanje praktičnega dela sprejme vajenca, dijaka ali študenta. Olajšave so na novo urejene tudi na področju vlaganja v digitalno preobrazbo in zeleni prehod, ravno tako se bodo lahko uveljavljale tudi pri donacijah izvajalcev programov vrhunskega športa. Znižal se je odstotek normiranih stroškov pri ugotavljanju davčne osnove od dohodka iz oddajanja premoženja v najem (10. člen ZDoh-2), hkrati pa se je znižala tudi stopnja dohodnine od dohodka iz oddajanja premoženja v najem (26. člen ZDoh-2) , kar bi potencialno lahko vodilo v nižje najemnine ali pa zgolj v večji dobiček najemodajalcev.

Nova novela je prinesla poleg tega še vrsto sprememb na področju dohodka iz kapitala, letne davčne osnove, splošne olajšave, olajšave za starejše, olajšave za prostovoljno opravljanje nalog zaščite, reševanja in pomoči.^[7] Zmanjšala se je tudi davčna osnova od dohodka na podlagi napotnice, tako za dijake kot za študente (16. člen ZDoh-2). Vrh tega se je preoblikovala še lestvica za odmero dohodnine (20. člen ZDoh-2), posledično pa se bodo morali tudi številni pravilniki. Na vprašanje kako se bodo sprejete novosti uveljavljale v praksi in kakšen vpliv bodo dejansko imele, pa si bomo kar hitro lahko odgovorili tudi sami, ko bomo dobili naslednjo odločbo o odmeri dohodnine.

---

[7] Podrobnejše informacije o novostih, ki jih prinaša novela ZDoh-2Z, FinD-INFO. URL: <https://www.findinfo.si/medijsko-sredisce/v-srediscu/293873> (27.4.2022).

Lara Roškar

ŠOLANJE NA DALJAVO – NEIZOGIBNA PRAVNA PRAZNINA

Izobrazba je del človeškega vsakdana, ki pridobiva na pomenu že od časa Marije Terezije. Ta je šolanje uvedla kot obvezno popotnico v življenju vsakega posameznika. Pravica do izobraževanja je temeljna človekova pravica, ki pripada vsakomur in jo zagotavljajo že mednarodni pravni akti. Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic^[1] jasno opredeljuje, da nikomur ne sme biti odvzeta pravica do izobraževanja. Pri izvajanju ukrepov, ki so povezani z izobraževanjem, mora država postopati in spoštovati pravico staršev, da zagotovijo otrokom šolanje v skladu z njihovim verskim in filozofskim prepičanjem. Naloga države je, da ratificirane nadnacionalne predpise vpelje v svoj pravni red. Republika Slovenija v svojem najvišjem pravnem aktu v 57. členu ureja pravico do šolanja, ki se opredeljuje do svobodnega in obveznega osnovnošolskega izobraževanja. Zelo pomembno je tudi načelo, da otroci uživajo posebno varstvo in skrb.^[2] Ta zahteva mora biti glavno vodilo državnim organom, ki s svojimi ukrepi posledično posegajo v pravice otrok, kar se je izkazalo še kot posebej problematično v epidemioloških razmerah.

Do leta 2020 se pomembnosti rutin v življenju šolarjev, dijakov in študentov praktično nihče ni zavedal. Šolske klopi so zamenjali prostori, ki so bili prej namenjeni izvenšolskim dejavnostim, table in knjige pa so zamenjale elektronske naprave, ki so bile prej v marsikateri šoli prepovedane. Republika Slovenija se od časa osamosvojitve do danes s podobno situacijo še ni srečala. Virus, ki je prizadel cel svet, je prisilil ljudi, da so se začeli navajati na hitre spremembe, številne posledice so občutili predvsem šolarji, saj marsikdo ni imel dostopa do elektronskih naprav, ostal je sam brez dodatne učne pomoči in bil zaradi šolanja na daljavo prikrajšan za kakovostno izobraževanje. Raziskava NIJZ je pokazala, da je šolanje od doma vplivalo na kognitivne sposobnosti in duševno zdravje šolarjev.

[1] Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, spremenjene s protokoli št. 3, 5 in 8 ter dopolnjene s protokolom št. 2, ter njenih protokolov št. 1, 4, 6, 7, 9, 10 in 11 (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 7/94) (30.3.2022).

[2] Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a in 92/21 – UZ62a) (30.3.2022).

Pri osnovnošolcih je bilo ob vrnitvi v šolske klopi zaznati slabši besedni zaklad in pismenost, klepetavost, slabše znanje, težave z zbranostjo in tudi upad telesne dejavnosti. Pri nekaterih dijakih je bila zaznana večja občutljivost na dražljaje, več težav z nastopanjem pred razredom in upad motivacije za šolsko delo.[3] Drugačen način izvedbe šolanja je trčil z načelom otrokove koristi, ki zahteva, da morajo državni organi, izvajalci javnih služb in nosilci javnih pooblastil v vseh dejavnostih in postopkih v povezavi z otrokom skrbeti za otrokovo korist. [4]

Poseg v človekove pravice lahko temelji le na legitimnem in stvarno upravičenem cilju, zato je vselej potrebna ustavnosodna presoja ali je ta v skladu z načeli pravne države. Test sorazmernosti obsega presojo treh vidikov: ali je poseg sploh potreben v smislu, da cilja ni mogoče doseči s kakšnim drugim orodjem, ki bi bilo po svoji naravi blažje, ali je poseg primeren za doseg zasledovanega cilja in ali je teža posledic posega v prizadeto človekovo pravico sorazmerna koristim, ki bodo zaradi posega nastale. [5] Aktualno dilemo je Ustavno sodišče RS posredno že obravnavalo, in sicer je odločalo, ali je bil ukrep šolanja na daljavo, ki je bil sprejet na podlagi 104. člena Zakona o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic Covid-a-19 [6], sorazmeren poseg zaradi preprečitve nastanka škodljivih posledic virusa. Ustavno sodišče je ugotovilo, da je ukrep izvajanja izobraževanja na daljavo potrebno razumeti kot posledico ukrepa začasne prepovedi zbiranja ljudi v vzgojno-izobraževalnih institucijah, katerega cilj je omejevanje stikov med ljudmi in posledično zajezitev ter obvladovanje epidemije, predvsem pa varovanje zdravja. Pojasnilo je, da je lahko predpis, s katerim se omeji določena človekova pravica praviloma le zakon, zato sme zakonodajalec izvršilni oblasti prepustiti zgolj podrobnejšo ureditev, ki jo je pred tem predpisal sam. Ustavni sodniki niso zaznali neustavnosti izobraževanja na daljavo, ampak pomanjkljivosti, saj zakonodajalec ni določil, kako bo poskrbljeno za tiste, ki potrebujejo dodatno učno pomoč, ki jim jo v običajnih razmerah zagotavljajo izobraževalne institucije. Zaskrbljujoče je, da zakon ne predvideva drugih ukrepov, ki sploh ne bi posegali v človekove pravice s področja izobraževanja ali ki bi pomenili manj intenziven poseg. Uporaba posameznih ukrepov (prepoved zbiranja v izobraževalnih ustanovah, trgovinah, prireditvenih prostorih, lokalih ipd.) različno intenzivno posega v človekove pravice in temeljne svoboščine.

[3] Nacionalni inštitut za javno zdravje, URL:<https://www.nizj.si/sl/solanje-od-domu-vplivalo-na-kognitivne-sposobnosti-in-dusevno-zdravje-solarjev-in-dijakov> (30.3.2022).

[4] S. Kraljić, Družinski zakonik s komentarjem, Založba MB, Maribor, 2019, str. 72 (30.3.2022).

[5] L. Šturm, Komentar Ustave Republike Slovenije, Splošno ustavno načelo sorazmernosti, URL: <https://e-kurs.si/komentar/splosno-ustavno-nacelo-sorazmernosti-2/> (30.3.2022).

[6] Zakon o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 (Uradni list RS, št. 152/20, 175/20 – ZIUOPDVE, 82/21 – ZNB-C, 112/21 – ZNUPZ, 167/21 – odl. US in 206/21 – ZDUPŠOP) (30.3.2022).

Njihovo odreditev je treba medsebojno uravnotežiti. Iz zakonodaje bi moralo biti razvidno, da sme minister za izobraževanje šolanje na daljavo odrediti le, če so sočasno uvedeni tudi drugi ukrepi, s katerimi poteka preprečevanje stikov med ljudmi in primerljivo oz. manj intezivno posegajo v človekove pravice. Takšne omejitve zakonodajalec v izpodbijano zakonsko ureditev ni vključil, ampak je odločanje v zvezi s tem v celoti prepustil ministru za izobraževanje. Sodniki so ugotovili, da je 104. člen Zakona o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic Covida-19, kolikor se nanaša na osnovne šole in izobraževalne zavode za otroke s posebnimi potrebami, v neskladju z Ustavo. [7] Ustavno sodišče je torej s pomočjo testa sorazmernosti že presojalo ustavnost šolanja na daljavo osnovnošolskih otrok in otrok s posebnimi potrebami, vendar se ni opredelilo do ustavnosti posegov v splošno pravico do izobraževanja v okviru šolanja na daljavo ter še ni razdelalo kriterijev, ki morajo biti upoštevani pri sprejemanju morebitnih ukrepov.

Potrebno je poudariti, da so otroci s posebnimi potrebami zaradi narave svojih ovir, bolj kot drugi otroci, za svoj nadaljni razvoj odvisni od znanja in spretnosti učiteljev. Šolanje na daljavo pri njih ne bi doseglo pravega učinka, poleg tega pa se nekateri otroci težje privajajo na pogoste spremembe rutin (npr. avtisti). Mreža posameznikov in organizacij na področju varstva pravic oseb z ovirami, je pozvala k preučitvi ukrepov in predlagala nekaj načel, ki bi lahko izboljšale izobraževanje na daljavo: podpora sodelovanja med ministrstvom in ravnatelji, zagotovitev pomoči staršem in otrokom s strani skupnosti in prostovoljcev, podpora učiteljev in snovalcev učnih načrtov pri uporabi vključujočih oblik izobraževanja ipd.[8]

Kritika je nujna tudi do stališča, da izobraževanje na daljavo v srednjih in višjih šolah velja za manj inteziven poseg v pravico do izobraževanja, saj nista obvezni oblici izobraževanja. V Sloveniji je v srednješolsko izobraževanje vključenih več kot 90% dijakov, v višešolsko in visokošolsko izobraževanje pa 48 %.[9] Posledično je velika skupina mladih ostala pozabljena. Po raziskavah NIJZ (19. val) je stres vsakodnevno (v zadnjih 14 dneh) najpogosteje doživljala starostna skupina od 18 let do 29 let.[10]

---

[7] USRS delna odločba U-I-8/21 z dne 16.9.2021, ECLI:SI:USRS:2021:U.I.8.21 (30.3.2022).

[8] P. Komel, Izobraževanje otrok s posebnimi potrebami na daljavo v času izrednih okoliščin, Pravna praksa, Let. 39 (2020), št. 48, str. 23 (12.4.2022).

[9] Statistični Urad Republike Slovenije, URL:<https://www.stat.si/StatWeb/Field/Index/9/101> (30.3.2022).

[10] Nacionalni inštitut za javno zdravje,
URL:[\(30.3.2022\).](https://www.nizs.si/sites/www.nizs.si/files/uploaded/panda_porocilo_po_19._valu_koncn_0.pdf)

kupina najmlajših članov družbe, ki je tudi najbolj ranljiva skupina, bi nujno potrebovala odločno priznanje pravne in vzgojno-izobraževalne prioritete. [11]

Epidemija je pokazala pomanjkljivosti v ureditvi na različnih področjih. Ker pa ne moremo izključiti možnosti novih bolezni v prihodnosti, bi bilo smiselno izvesti bolj celovite raziskave o šolanju na daljavo in vplivih takšne oblike izobraževanja na različne starostne profile (učence, dijake in študente). Predavanje na daljavo se je klub vsem negativnim odzivom med študenti izkazalo kot sprejemljiv ukrep za tiste, ki so oddaljeni od fakultete in lahko predavanja poslušajo od doma, za tiste, ki so zaradi zdravstvenih težav primorani ostati doma in tudi za tiste, ki jim večurno sedenje v predavalnicah ni bil najljubši del dneva. Zaradi napredka tehnologije, bo tudi izvedba šolanja nekega dne dobila drugačen smisel, zato bi bilo dobro, če bi se začeli postopoma privajati na spremembe, ki so postale neizogibne in razdelali smernice, ki bi izvajalce vodile v bodoče. Glede na povzete rezultate raziskav, bi bilo prav tako nujno treba sprejeti primerne ukrepe za odpravo posledic preteklih omejitev, ter s tem ustrezno poskrbeti za korist otrok in drugih udeležencev v izobraževanju. Z modernizirano ureditvijo bi bili bolj pripravljeni na podobne izzive, ki nas morebiti čakajo v prihodnosti.

---

[11] A. Teršek, Odprto pismo Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, 7.8.2020, URL: <https://www.iusinfo.si/medijsko-sredisce/kolumnne/268408> (30.3.2022).

ODŠKODNINSKA ODGOVORNOST ORGANIZATORJEV ŠPORTNIH PRIREDITEV IN ODGOVORNOST ZA POŠKODBE V BORILNIH ŠPORTIH

UVOD

Že desetletja, vse odkar je (precej pozno) prodrlo spoznanje, da poudarjanje avtonomije športa ne pomeni, da so dogajanja v športu imuna na pravni red, nacionalni ali mednarodni, se krešejo kopja glede obstoja športnega prava. Zdi se, da je razlog za razhajanja predvsem v različnih pristopih. Vendar pa je vsem pristopom skupno eno: da so pravna razmerja v športu tako posebna in pogosto samosvoja, da jih je vredno proučevati.^[1] Lahko bi rekli, da je Slovenija na področju športa svojevrsten fenomen, saj ima le dva milijona prebivalcev in ne posebno visok bruto družbeni proizvod na prebivalca, vendar pa se lahko po športnih uspehih postavlja ob bok svetovnim velesilam. [2]

1.Odškodninska odgovornost organizatorja športnih prireditev

1.1Splošno

Organizacija športnih prireditev je draga, a dobičkonosna dejavnost. Da dogodek, v katerega so v določenem trenutku uprte oči športne javnosti, poteka nemoteno in kvalitetno, je vloženega veliko finančnega, organizacijskega in tehničnega napora. Trenutna ureditev v Evropski uniji je do organizatorjev športnih prireditev precej protekcionistična. Različna pravna področja namreč varujejo predvsem njihove ekonomske interese. Navsezadnje lahko organizator športne prireditve, ki je bodisi lastnik bodisi v pogodbenem odnosu z lastnikom prizorišča, na katerem se dogodek odvija, določi »hišna pravila« in v njih postavi pogoje vstopa in prepove določena ravnanja na prizorišču.^[3]

[1] M. Ilešič, Praktični in teoretični vidik športnega prava - in memoriam dr. Janez Kocijančič, Pravna praksa, Let. 39 (2020), št. 23, str. 29.

[2] R. Prezelj, Primerjalnopravna analiza urejanja športa v Evropi, Pravna praksa, Let. 41 (2022), št. 9, str. 21.

[3] T. Zonta, Nova sorodna pravica organizatorjev športnih prireditev, Pravna praksa, Let. 37 (2018), št. 36-37, str. 12.

Po določbi 72. člena Zakona o športu[4] se športne prireditve po tem zakonu pojmujejo kot organizirana športna srečanja in tekmovanja. Hkrati pa zakon omenja tudi velike mednarodne športne prireditve, ki so prireditve, vpisane v letni koledar športnih prireditv pri mednarodni športni zvezi in nacionalnih panožnih športnih zvezah, kot npr. olimpijske in paraolimpijske igre, evropske igre, univerzijade, evropske univerzitetne igre, svetovna in evropska prvenstva itd.

V primerih, ko do poškodbe ne pride z neposrednim delovanjem drugega udeleženca športa, gre najpogosteje za poškodbe, ki jih povzročijo udeleženci sami oziroma nastanejo naključno. Potrebno se je vprašati, ali je do nezgode morda prišlo zaradi nezadostne varnosti športne prireditve ali športne naprave. Za organizatorje športnih prireditv velja, da so dolžni izvesti ustrezne varnostne ukrepe, da zagotovijo varnost tako udeležencev športnih aktivnosti kot tudi gledalcev ter neudeleženih tretjih oseb. Obseg in intenzivnost varnostnih ukrepov, ki jih mora izvesti organizator, je odvisen od obsega grozeče nevarnosti in škode, verjetnosti njenega nastopa, možnosti in stroškov za odvrnitev škodne nevarnosti, pa tudi možnosti oškodovanca, da bi se škodi izognil. Tako se npr. od društva, ki organizira jadralno letenje, zahteva višji varnostni standard kot od prireditelja tekmovanja v badmintonu.[5]

Spomnimo se nizozemskega kolesarja Fabia Jakobsena, ki je avgusta 2019 doživel hudo nesrečo na Dirk po Poljski, ki jo je povzročil njegov rojak Dylan Groenewegen, ko je nenadoma spremenil smer v sprintu. Schimmel si tukaj postavi vprašanje, v kolikšni meri je lahko organizator Dirke po Poljski odgovoren za nesrečo? Poudarja, da je za varnost proge odgovoren organizator kolesarske dirke. Po potrebi organizator ogradi progo z ograjami, da prepreči vstop javnosti na progo. Kot pripomni, na žalost ni prvič, da se je na Dirk po Poljski zgodila huda nesreča. Istega leta je namreč 22-letni Belgijec umrl, ko je trčil v betonsko kanalizacijsko cev. Na vprašanje, ali je organizator odgovoren, odgovarja na podlagi t. i. merit »kletnih loput« (po primeru, ko je loputa v klet ostala odprta in je nekdo padel), ki predstavljajo okvir za presojo, ali je oseba, ki ustvari nevarno situacijo, odgovorna za škodo, ki je zaradi tega nastala. V luči teh merit obstaja veliko argumentov, ki vzpostavijo odgovornost organizatorja. Vendar pa odgovor na to vprašanje ni tako enostaven, saj nesreče v tem konkretnem primeru ni neposredno povzročilo ravnanje organizatorja povzročil organizator. Jakobsen je padel, in sicer zaradi napake Groenewegena, ko je po stiku z njim izgubil ravnotežje.

[4] Zakon o športu (Uradni list RS, št. 29/17, 21/18 – ZNorg, 82/20 in 3/22 – ZDeb).

[5] V. Bergant Rakočević, et al., Šport & pravo, 2008, str. 299.

Neposreden vzrok nesreče torej ni bila sama proga, ampak dejstvo, da sta dva kolesarja v športni situaciji naredila vse, da zmagata. V primeru, da bi bil organizator odgovoren, bi odgovarjal le za škodo, ki je nastala zaradi hitrosti šprinta, ki je bila višja od običajne.[6]

Organizator torej ni dolžan upoštevati vseh nevarnosti, ki si jih je mogoče zamisliti, temveč le tiste, pri katerih obstaja možnost posega v tuje pravne dobrine. Sodišča se pri ugotavljanju ustreznosti varnostnih ukrepov opirajo na relevantne zakone, pravila posameznih športnih zvez, varnostne standarde ter pravila tehnike, pri tem pa morajo upoštevati konkretno situacijo in utemeljena pričakovanja udeležencev glede varnosti. Za varnost športnih prireditev in naprav ter izvajanje športnih aktivnosti v prvi vrsti odgovarja njihov organizator - oseba ali institucija, ki v organizacijskem smislu izvaja športno dejavnost oziroma prireditev ter načeloma nosi tudi finančni riziko. Odgovarjajo pa lahko tudi druge osebe, npr. upravitelj ali proizvajalec športne naprave (producentska odgovornost). Glede na to, komu organizator odgovarja, moramo razlikovati dve različni skupini primerov: odgovornost nasproti športnikom ter odgovornost nasproti gledalcem in neudeleženim tretjim osebam.[7]

1.2 Sodna praksa s področja odškodninske odgovornosti organizatorja prireditev

V slovenski sodni praksi se odškodninsko odgovornost organizatorja nasproti športnikom praviloma presoja po krivdnem načelu (subjektivna odgovornost). Tožniki se, predvsem zaradi lažjega dokazovanja, povezanega z domnevo vzročnosti, pogosto sklicujejo na objektivno odgovornost v zvezi z nevarno dejavnostjo. Sodišča prve, pa tudi druge stopnje, jim včasih ugodijo, Vrhovno sodišče pa je že večkrat poudarilo, da izvajanje običajnih športov (npr. nogomet, judo, atletika, odbojka) ni nevarna dejavnost, morebitna odgovornost organizatorja pa se presoja po krivdnem načelu. Tako je npr. v primeru poškodbe pri nogometu, ki je nastala, ker je igralec stopil v manjšo vdolbino ob robu nogometnega igrišča, Vrhovno sodišče[8] odločilo, da organizator nogometnega tekmovanja odgovarja za škodo, ker je bil premalo skrben pri vzdrževanju športnega objekta. Večkrat je odgovornost razdelilo med obe stranki, izjemoma pa je določene posebej izpostavljene primere štelo za tako nevarne, da je vzpostavilo tudi objektivno odgovornost. Višje sodišče v Ljubljani[9] je npr. ocenilo, da je organizator namestil časomerilni kombi preblizu tekmovalne steze ter ga ni ustrezno zaščitil, čeprav je glede na okoliščine primera lahko predvidel možnost, da tekmovalec zapelje izven proge in se

[6] M. Schimmel, Is the organiser of a sporting event liable for damage suffered by a participant?, 2022, URL: <https://solv.nl/en/blog/is-the-organiser-of-a-sporting-event-liable-for-damage-suffered-by-a-participant/> (25.4.2022).

[7] V. Bergant Rakočević, et al., Šport & pravo, 2008, str. 299-300.

[8] VSRS, sodba II Ips 39/2005 z dne 21.12.2006.

[9] VSL Sklep II Cp 1561/2018 z dne 16.01.2019.

zaleti v pomanjkljivo zaščiten in tik ob progi parkiran kombi časomerilca. Organizator športne prireditve je poleg vsega napisanega dolžan izvesti tudi ustrezne ukrepe, da zagotovi varnost gledalcev, sodnikov in okoliških prebivalcev. Odgovornost organizatorja za izvedbo teh ukrepov je načeloma subjektivna, vendar lahko po slovenski sodni praksi v določenih okoliščinah postane tudi objektivna.[10] Kot v sodbi in sklepu poudarja Višje sodišče v Ljubljani[11], je organizator hokejske tekme ravnal v nasprotju s standardom profesionalne skrbnosti, ko za golom ni namestil zaščitne mreže, ki bi preprečila možnost, da bi hokejski plošček med igro poletel preko zaščitne ograje in poškodoval koga od prisotnih v dvorani.

2 Odškodninska odgovornost za poškodbe v borilnih športih

2.1 Borilni športi kot nevarna dejavnost?

Vrhovno sodišče[12] je v zadevi, kjer je paznica Zavoda za prestajanje kazni pri treningu samoobrambe utrpela poškodbe kolena, opozorilo, da borilni športi ne predstavljajo nevarne dejavnosti, ker možnost poškodb pri teh športih ni večja kot pri drugih športih. Enakega mnenja je bilo tudi Višje delovno in socialno sodišče[13], ki je poudarilo, da delodajalec za škodo, ki jo utrpi delavec, ki se v okviru delovnega razmerja ukvarja z borilnim športom, odgovarja le krivdno.

2.2 Odškodninska odgovornost športnika

Potreba po upoštevanju posebnosti športa pri aplikaciji zakonskih določb na dejanski stanje na prvi pogled očitna. Vsak, ki se ukvarja s športom, se mora zavedati možnosti poškodb. Če nastanka poškodbe ni možno pripisati lastni krivdi oziroma naključju, se pojavi vprašanje odškodninske odgovornosti. Športnik, ki ravna po pravilih igre in pri tem drugemu povzroči poškodbo, ne ravna protipravno, saj veljajo za športno igro drugačna pravila ravnanja od splošno predpisanih. Vsaka poškodba, ki izvira iz telesnega stika, ki je dovoljen v smislu pravil športne igre, povzročitelja poškodbe razbremeniti odškodninske odgovornosti. Nasprotno pa je odškodninska odgovornost povzročitelja poškodbe podana v primeru grobe kršitve pravil ali naklepnega poškodovanja nasprotnika, pri čemer telesni stik ni bil vzpostavljen iz športnih vzgibov. Pri presoji odškodninske odgovornosti igralca za poškodbo drugega igralca iz malomarnosti je ključno, ali je telesni stik, ki je povzročil telesno poškodbo, običajna ali hujša oziroma groba kršitev pravil igre. Nevarnost nastanka škode je še posebej velika pri ekstremnih, t. i. adrenalinskih športih. Gre za športe, ki vključujejo veliko hitrost, višino, akrobacijo ali kakšno drugo nevarnost.

[10] V. Bergant Rakočević, et al., Šport & pravo, 2008, str. 302-305.

[11] VSL sodba in sklep I Cp 2646/2015 z dne 03.02.2016.

[12] VSRS sodba II Ips 493/2006 z dne 13.11.2008.

[13] VDSS sklep Pdp 1206/2010 z dne 10.03.2011.

Z ustreznim znanjem in varnostnimi ukrepi se da nevarnost zmanjšati, zagotovo pa se je ne da popolnoma odpraviti.[14]

Vsek udeleženec mora biti skrben, se do drugih obnašati obzirno in ravnati tako, da jih ne poškoduje, ogrozi ali na neprimeren način ovira. Splošna zapoved skrbnosti in prepoved povzročanja škode je pri mnogih športih konkretizirana tudi v športnih pravilih, ki praviloma prepovedujejo vsakršno ogrožanje ali poškodovanje drugih udeležencev. Pri športih, ki jih udeleženci izvajajo drug proti drugemu (športi z elementom boja), redno prihaja do telesnih stikov med udeleženci, nevarnost poškodb pa je večja. Pri nekaterih od njih so telesni stiki celo nujen del športa (npr. boks, judo, sabljanje), pri drugih pa se jim praktično ni mogoče izogniti (npr. nogomet, rokomet, košarka, hokej), kar v določeni meri upoštevajo tudi športna pravila. Če na splošno velja, da se je vsak dolžan vzdržati ravnanja, iz katerega utegne drugemu nastati škoda (*alterum non laedere*), je to načelo pri športih z elementom boja omejeno.[15]

Ker sama športna dejavnost (npr. nogomet ali rokomet) ni nevarna dejavnost, odgovornost temelji na krivdnem ravnjanju subjekta, za katero odgovarja. Široko sprejeto je mnenje, da na splošno ni mogoče govoriti o privolitvi oškodovanca, saj gre za fikcijo. Udeleženec športa namreč nikakor ne privoli v poškodbo ali se odpove telesni celovitosti, ampak računa, da se bo poškodbam lahko izognil, sploh pa pričakuje, da bodo nasprotniki ravnali v skladu s pravili, zlasti tistimi, ki so namenjena varstvu udeležencev. O privolitvi bi lahko govorili kvečjemu v primeru izjemno nevarnih športov (npr. boks, kickboxing, K1), pri katerih se verjetnost poškodbe približuje gotovosti in je fizična onesposobitev nasprotnika glavni namen.[16]

Veliko se govori o »ravnjanju na lastno odgovornost«, ki pomeni v zakonih praviloma nezapisan način izključitve odškodninske odgovornosti. Gre za to, da se športnik prostovoljno poda v situacijo, pri kateri obstaja nevarnost poškodbe, ki se pozneje uresniči. Povečano nevarnost športniki torej »vzamejo v zakup« oziroma »riziko sprejemajo kot manjše zlo v primerjavi z ugodjem, ki jim ga daje šport«. V slovenskem pravu mora oškodovanec dokazati škodo, vzročno zvezo in protipravnost. Glede krivde pa velja obrnjeno dokazno breme, tako da mora povzročitelj škode dokazovati svojo nekrivdo. Če bi obveljalo stališče, da oškodovanec dokazuje le škodo in vzročno zvezo, krivda in kršitev pravil pa se domnevata, bi lahko to na široko odprlo vrata do odškodnin tudi v primerih, ko po materialnem pravu do njih ne bi bili upravičeni.[17]

---

[14] Š. Stanec, L. Milanović, Posebnosti športa v pravu, Pravna praksa, Let. 38 (2019), št. 34/35, str. 28.

[15] V. Bergant Rakočević, et al., Šport & pravo, 2008, str. 280 in 287.

[16] Prav tam, str. 288 in 289.

[17] Prav tam, str. 289 in 197.

ZAKLJUČEK

Poškodovane športnike, ki tožijo na odškodnino, čaka težka naloga dokazati, da je kljub njihovem sprejetju tveganj poškodba nastala zaradi neskrbnosti trenerja, kluba ali drugega udeleženca.[18] Sodišče pri uveljavljanju odškodninske odgovornosti vedno vzame v obzir vrsto oziroma panogo športa, v kateri oškodovanec sodeluje/tekuje, ter ravnanje oškodovanca, saj mora oškodovanec v posameznih športnih panogah prilagoditi izvajanje športa svojim zmožnostim in okoliščinam. Ugotavljanje teh okoliščin je pomembno predvsem pri deljeni odgovornosti in utemeljenosti zahtevka. [19]

---

[18] M. Zuljan, Odškodninska odgovornost trenerjev za trajne poškodbe, 2021, URL: <https://static1.squarespace.com/static/59c66ed62994ca741bd680bf/t/61d3074587d562059b141d31/1641219913794/Revija+Pamfil+21.+december.pdf> (25.4.2022).

[19] L. R. Lampret, Odškodninska odgovornost športnikov – 1. del, 2019, URL: https://neffat.si/blog/74/odskodninska_odgovornost_sportnikov_1_del/ (25.4.2022).

Sanela Sukic

KAJ IMAJO SKUPNEGA BERLIN, RIHANNA IN MONA LISA?

Del rojstva je tudi izbira osebnega imena. Starši otroke poimenujejo po prednikih, znanih osebnostih ali preprosto izberejo ime, ki jim je všeč. V zadnjem obdobju je – doma in po svetu – moč opaziti trend, ko starši za svoje otroke izbirajo unikatna imena. Nekatera znajo biti tudi precej bizarna. Vendar pa pri tem dejanju niso popolnoma svobodni.

Osebno ime v Sloveniji

Zakon o osebnem imenu določa, da je osebno ime sestavljen iz imena in priimka, ki sta vsak zase lahko sestavljena iz besede ali besed oziroma nedeljivih celot ali besed oziroma nedeljivih celot in črk.^[1] Osebno ime predstavlja pravico državljanja, hkrati pa ga je ta dolžan uporabljati. Služi za razločevanje in zagotavlja identiteto, varstvo osebnosti in dostojanstva. Omejitev pravice do svobodne izbire osebnega imena je dopustna le, če je to nujno za varovanje javne varnosti, morale ali pravic in svoboščin drugega.^[2] Otroku ime določijo starši in ga v 30 dneh prijavijo pristojnemu organu.^[3] Pri določitvi imena velja načelo upoštevanja otrokove koristi. Če pristojni organ ugotovi, da osebno ime – ali posamezen del njega – ni določeno skladno z zakonom in bi otroku škodovalo, starše na to opozori. Če ti v 15 dneh ne določijo novega imena, se vpíše ime, ki so ga starši določili, in se obvesti pristojni center za socialno delo, ki ukrepa skladno s svojimi pooblastili.^[4] Z novimi spremembami in dopolnitvami Zakona o osebnem imenu je bila odpravljena omejitev na dve besedi pri izbiri števila imen in priimkov, s čimer se je zasledovala pravica do svobodne izbire osebnega imena in po sodni praksi Sodišča EU v primeru dvojnih državljanstev tudi pravica do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic. Omogočilo se je, da je del imena ali priimka tudi samostojna črka, vendar mora biti dodana imenu ali priimku, ki sta sestavljena iz besede, besed oziroma nedeljivih celot.

[1] 3. člen Zakon o osebnem imenu (ZOI-1), Uradni list RS, št. 20/06 in 43/19.

[2] 2. člen ZOI-1.

[3] 6. člen ZOI-1.

[4] 8. člen ZOI-1.

Prav tako je državljan, ki ima ime in priimek sestavljen iz več besed oziroma nedeljivih celot ali iz več besed oziroma nedeljivih celot in črk, dobil možnost, da poda izjavo o izbiri osebnega imena, ki ga uporablja v pravnem prometu.[5] Nabor črk in znakov, s katerimi se zapisujejo osebna imena, je sestavljen iz znakov slovenske abecede, znakov, ki se pogosto pojavljajo v lastnoimenskem besedu, časopisih in knjigah – q, w, x, y, ä, ö, ü, č, đ – in znakov s pravorečnimi znamenji – ostrivec, kraticvec, strešica, dvojni ostrivec.[6] Po podatkih, ki se nanašajo na 1. januar 2021, je v Sloveniji izrazito najpogostejše ime za ženske Marija in Franc za moške.[7]

Osebno ime v Nemčiji

V Nemčiji je področje osebnega imena urejeno z različnimi zakoni, pri čemer izstopa Bürgerliches Gesetzbuch.[8] Ni izrecnih pravil za določitev imena, ampak je meja postavljena podobno kot v našem pravnem redu – izbira imena ne sme ogrožati otrokove dobrobiti. Ime mora biti prepoznavno kot ime, ne sme biti žaljivo ali smešno, niti ne sme biti ime kraja ali priimek. Tako v Nemčiji ni možno srečati osebe, ki bi ji bilo ime Berlin, Merkel ali Möve (»galeb«). Oseba ima lahko največ pet imen.[9] Če sta starša poročena, otrok dobi njun skupni priimek. Če starša nista poročena ali nimata istega priimka, lahko otrok dobi priimek matere ali očeta. Priimek, izbran za prvega otroka, velja tudi za vse nadaljnje.[10] Nemške oblasti pri zapisovanju imen uporabljajo le latinico, pri čemer uporabljajo črke z diakritičnimi znamenji iz nemške – ä, ö, ü – kot tudi iz slovenske abecede – č, š, ž.[11] Posebna težava za matične urade so spolno nevtralna imena. V okviru tega so zavrnili ime Matti, saj naj ne bi bilo razvidno, za kateri spol gre, dopustili pa so poimenovanje fantkov Legolas in Nemo.[12]

[5] Ministrstvo za notranje zadeve, Novela Zakona o osebnem imenu med drugim odpravlja omejitev števila imen in priimkov, URL: <https://www.gov.si/novice/2019-06-21-novela-zakona-o-osebnem-imenu-med-drugim-odpravlja-omejitev-stevila-imen-in-priimkov/> (3.5.2022).

[6] Pravilnik o izvrševanju zakona o matičnem registru, Uradni list RS, št. 40/05, 69/09, 77/16 in 102/20, Priloga št. 1.

[7] Statistični urad RS, Imena, URL: <https://www.stat.si/imenarojstva#/names/topNames> (20.4.2022).

[8] Bürgerliches Gesetzbuch (BGB), URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/bgb/> (3.5.2022).

[9] Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend, Wer bestimmt den Vornamen meines Kindes?, URL: <https://familienportal.de/familienportal/lebenslagen/schwangerschaft-geburt/namensrecht-sorgerecht/wer-bestimmt-den-vorname-meines-kindes--126040> (20.4.2022).

[10] Bundesministerium für Familie, Welchen Nachnamen bekommt mein Kind bei der Geburt?, URL: <https://familienportal.de/familienportal/lebenslagen/schwangerschaft-geburt/namensrecht-sorgerecht/welchen-nachnamen-bekommt-mein-kind-bei-der-geburt--126038> (20.4.2022).

[11] Besedilo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osebnem imenu – skrajšani postopek – predlog za obravnavo, str. 15-16, URL: <https://e-uprava.gov.si/.download/edemokracija/datotekaVsebina/372170?disposition=attachment> (3.5.2022).

[12] C. Severin, Verbotene Namen: So dürfen Babys in Deutschland nicht heißen, 2021, URL: <https://www.familie.de/schwangerschaft/vornamen/verbotene-vornamen/> (20.4. 2022).

Osebno ime na Portugalskem

Polno ime Portugalca je sestavljeno iz imena in priimka. Vsebuje lahko največ šest enostavnih ali sestavljenih besed – praviloma je imen manj kot priimkov. Povezovalni elementi, kot so de, da, do in e, se ne štejejo v število besed v imenu.[13] Kmalu po rojstvu otroka je potrebno opraviti registracijo.[14] Pri tem morajo starši izbrati portugalska imena, ki so sprejemljiva. Prvo lastno ime ne sme vzbuditi dvoma o spolu in črkovanje imena mora biti v skladu z veljavnim črkovanjem. Prav tako otrok ne sme deliti enakega imena z bratom ali sestro, kar ne velja, če sta brat ali sestra umrla.[15] Posebnost portugalske ureditve je seznam,[16] ki imena razvršča kot sprejemljiva ali prepovedana. To je posledica spoštovanja tradicije in hkrati zaščite otrok. Portugalska zakonodaja poimenovanje določa kot odgovornost, ne kot pravico. Otroka ni dopustno poimenovati z vzdevkom ali pomanjševalnico. Četudi bi se posebej potrudili, ne bi našli Portugalca ali Portugalke Nirvane, Rianne, Vikinga ali Mona Lise, saj so ta imena na seznamu prepovedanih.[17]

Osebno ime na Danskem

Na Danskem je osebno ime sestavljeno iz imena, srednjega imena in priimka. Možnosti in omejitve pri izbiri imena določa zakon Navneloven.[18] Pri imenu in srednjem imenu glede števila ni omejitev, slednja pa obstaja pri priimku, ki je lahko zgolj eden. Starši so pri izbiri imena za svojega otroka vezani na seznam odobrenih imen. Če bi se temu želeli izogniti, mora željeno ime potrditi pristojno ministrstvo. Tuji državljan lahko otroka poimenujejo tudi z imenom, ki ni na seznamu odobrenih imen, če je to sprejemljivo v njihovi državi. Vsa imena vpisujejo z latinskimi črkami, pri čemer za tiste, ki jih zakon ne zajema, vzamejo približek – kar pomeni, da se denimo č zapiše kot c. Če imata starša enak priimek, bo tega prejel tudi otrok.

---

[13] Instituto dos Registros e do Notariado, Composição do nome, URL: <https://irn.justica.gov.pt/Servicos/Cidadao/Nascimento/Composicao-do-nome> (3.5.2022).

[14] Justiça.gov.pt, Nascimento, URL: <https://justica.gov.pt/Registros/Civil/Nascimento> (3.5.2022).

[15] Instituto dos Registros e do Notariado, Composição do nome, URL: <https://irn.justica.gov.pt/Servicos/Cidadao/Nascimento/Composicao-do-nome> (3.5.2022).

[16] Instituto dos Registros e Notariado, Lista de Nomes, URL: https://www.irn.mj.pt/IRN/sections/irn/a_registral/registros-centrais/docs-da-nacionalidade/vocabulos-admitidos-e/ (20.4.2022).

[17] Portuguese American Journal, Law restricts parents from naming their children as they please – Portugal, 2011, URL: <https://portuguese-american-journal.com/law-restricts-parents-from-naming-their-children-as-they-please-portugal/> (20.4.2022).

[18] Navneloven, URL: <https://www.retsinformation.dk/eli/ita/2015/1816> (maj 2022).

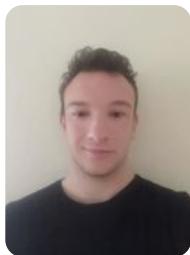
Če pa imata starša različna priimka, se lahko za otrokovega odločita.[19] V prvi polovici leta 2021 se je rodilo največ deklic z imenoma Alma in Ida ter dečkov z imenom Oskar, sledili sta imeni Karl in William.[20]

Ugotovimo, da se meje, ki jih glede osebnih imen določajo zakoni, po državah razlikujejo. Ponekod jih omejuje seznam prepovedanih imen, drugod seznam dovoljenih. V primerjavi z izbranimi državami je naša zakonska ureditev dokaj mila in staršem dopušča kreativnost, a hkrati poskrbi za interesete otrok. Po prebranem izvemo tudi, kaj imajo skupnega Berlin, Rihanna in Mona Lisa – vsa tri imena najdemo med prepovedanimi v določenih državah.

---

[19] Besedilo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osebnem imenu – skrajšani postopek – predlog za obravnavo, str. 13-14, URL: <https://e-uprava.gov.si/.download/edemokracija/datotekaVsebina/372170?disposition=attachment> (3.5.2022).

[20] Danmarks Statistik, Navne til nyfødte, URL: <https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/borgere/navne/navne-til-nyfoedte> (3.5.2022).

Kristina Lahovnik & Niko Klančnik

PROBLEMATIKA POSOJIL V ŠVICARSKIH FRANKIH

Oris problematike

Problematika posojil v švicarskih frankih se v Sloveniji odvija že precej časa. Njeni zametki segajo že v obdobje med 28. junijem 2004 in 31. decembrom 2010, ko so kreditojemalci s slovenskimi bankami sklepali kreditne pogodbe v švicarskih frankih (CHF) kljub temu, da so svoje dohodke prejemali v evrih (EUR).

Problem je nastal, ko je švicarska centralna banka leta 2015 odpravila zgornjo mejo vrednosti za švicarsko valuto, kar je povzročilo visoko rast tečaja franka glede na evro in preseglo do tedaj določene maksimalne vrednosti. Posledično se je nenadoma močno povečala obveznost omenjenih slovenskih kreditojemalcev, ker je bila razlika pri menjalnem tečaju izključno v njihovo breme. To je rezultiralo v težkih finančnih stiskah mnogih kreditojemalcev, množičnemu vlaganju pravnih sredstev pred sodišči na sodiščih ter sprejemu Zakona o omejitvi in porazdelitvi valutnega tveganja med kreditodajalcji in kreditojemalci kreditov v švicarskih frankih (ZOPVTKK),^[1] ki bi lahko povzročil nepopravljive posledice.^[2]

Moralni hazard

Moralni hazard, ki ga lahko apliciramo tudi na problematiko posojil v švicarskih frankih, definiramo kot »tveganje, da se bo nekdo vedel nemoralno, ker ga zavarovanje, zakon ali kakšen drug dejavnik, varuje pred izgubo, ki bi jo njegovo ravnanje utegnilo povzročiti«^[3]. Drugače povedano, če nekdo namesto nas prevzame vse posledice našega tveganega obnašanja, koristi tega tveganega obnašanja pa uživamo sami, dejansko spodbudi tvegano obnašanje.^[4]

[1] Zakon o omejitvi in porazdelitvi valutnega tveganja med kreditodajalcji in kreditojemalci kreditov v švicarskih frankih (Uradni list RS, št. 17/22).

[2] Povzeto po M. Perko, Še o kreditih v švicarskih frankih, 2022, Dnevnik, URL: <https://www.dnevnik.si/1042982058> (23. 5. 2022) in M. Perko, Krediti v švicarskih frankih in novi zapleti, 2022, Dnevnik, URL: <https://www.dnevnik.si/1042985717> (23. 5. 2022).

[3] Dr. S. Žižek, "Za politično ekonomijo gre, tepec!", 2008, Mladina, URL: <https://www.mladina.si/45004/za-politicno-ekonomijo-gre-tepec/> (23. 5. 2022).

[4] Povzeto po N. Rožman, Moralni hazard in asimetrične informacije kot dejavnika finančnih kriz, Ekonomsko-poslovna fakulteta, Maribor 2013, str. 20-27.

Posamezniki tako tvegajo na račun družbe, saj gredo vse koristi tveganega obnašanja posameznikom, ki tvegajo, stroški oziroma izgube, ki izhajajo iz tega, pa se socializirajo. Čeprav je socializacija izgub izvedena ex post pa lahko pomeni ex ante signal ekonomskim subjektom, da se moralni hazard izplača, zato je treba takšne sistemske rešitve pretehtati z vidika stroškov in koristi z lekarniško natančnostjo.

Meniva, da se v primeru tveganih posojil v švicarskih frankih s tem, ko država oziroma banka sanira škodljive posledice, v bistvu promovira rizično ravnanje. Temeljno finančno pravilo je namreč, da se morajo ekonomski subjekti zadolževati v isti valuti, v kateri prejemajo tudi dohodke, sicer so izpostavljeni tečajnemu tveganju, ki ga je treba zavarovati, če se želijo izogniti neugodnim posledicam v primeru negativnega gibanja tečaja. Pri tem je seveda pojasnilna dolžnost tega tveganja v primeru nepoučenih kreditojemalcev na strani kreditodajalca. Z eliminiranjem škodljivih posledic, ne da bi sploh preverili ali je bila pojasnilna dolžnost v posameznem primeru opravljena, se namreč nagradi posamezni, ki so ravnali rizično in sočasno kaznuje posamezni, ki so (kljub morebitni "nagradi", ki jo lahko tvegano ravnanje s seboj prinese) raje ravnali previdno.

Pojasnilna dolžnost in (ne)poštenost pogodbenega pogoja

Pri izrazito večplastnem asimetričnem razmerju med banko in potrošnikom, varujeta kreditojemalca kot šibkejšo stranko zgolj pojasnilna dolžnost in (ne)poštenost pogodbenega pogoja.

Pojasnilna dolžnost kreditojemalca varuje pred navidezno avtonomnostjo. Avtonomna izbira kreditojemalca je namreč pogojena z razumevanjem posledic njegove izbire, zaradi česar je izjemnega pomena, da banka učinkovito izpolni svojo pojasnilno dolžnost.[5]

Sistem varstva je vzpostavljen z Direktivo Sveta 93/13/EGS o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah (v nadaljevanju Direktiva 93/13/EGS).[6] V skladu z direktivo je Sodišče Evropske unije (v nadaljevanju SEU) oblikovalo standarde, katerim mora zadostiti pojasnilna dolžnost,[7] te pa je v odločbi Up-14/21-30 (v nadaljevanju odločba USRS-1)[8] dodatno pojasnilo tudi Ustavno sodišče Republike Slovenije (v nadaljevanju USRS).

---

[5] Povzeto po USRS Up-14/21-30 z dne 13. 1. 2022, ECLI:SI:USRS:2022:Up.14.21.

[6] Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah, UL L 95, 21. 4. 1993.

[7] V zadevi C-186/16, Ruxandra Paula Andriciu in drugi proti Banca Românească SA, ECLI:EU:C:2017:703.

[8] Povzeto po odločbi USRS, navedeni v opombi 5.

Če upoštevamo vse okoliščine ki so obstajale v času sklenitve pogodbe, je pojasnilna dolžnost izpolnjena, v kolikor lahko povprečen potrošnik na podlagi pridobljenih informacij oceni potencialno znatne ekonomske posledice takšnega posla za lastne finančne obveznosti. Kreditojemalec mora biti s strani banke jasno obveščen, da nase prevzema valutno tveganje, poleg tega pa je banka primorana navesti tudi mogoče spremembe menjalnih tečajev.

V skladu z Direktivo 93/13/EGS velja pogodbeni pogoj, o katerem se stranki nista dogovorili posamično, za nedovoljenega, če v nasprotju z zahtevu dobre vere, v škodo potrošnika povzroči znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank. Glede na ustaljeno sodno prakso SEU[9] mora nacionalno sodišče preveriti, ali bi lahko banka, če s potrošnikom lojalno in pravično posluje, razumno pričakovala, da bi potrošnik tak pogoj sprejel v okviru posamičnih pogajanj. Prav tako pa načelo vestnosti in poštenja, kot eno temeljnih načel obligacijskega prava, zahteva tudi upoštevanje interesov nasprotne stranke.[10]

V povezavi z vprašanjem oškodovanja kreditojemalcev moramo torej natančno presoditi, ali je bila pojasnilna dolžnost zadostno izvedena ter ali ne gre slučajno za nepošten pogodbeni pogoj. Meniva, da presoje teh dveh varovalk ne bi smeli posplošiti in jo je potrebno izvesti za vsak primer posamično.

Problematika sistematične zakonske ureditve

Z željo po sistematični ureditvi nastalega problema je Državni zbor RS 2. 2. 2022 sprejel ZOPVTKK. USRS pa je na pobudo bank 10. 3. 2022 izdalo sklep[11] s katerim je zadržalo izvajanje omenjenega zakona, saj je ocenilo, da bi izvrševanje njegovih določb lahko privedlo do težko ali celo neodpravljivih posledic za slovensko gospodarstvo, slovensko sodstvo in slovenske banke.

Banke zakonodajalcu očitajo, da je vse kreditne pogodbe v švicarskih frankih uredil enako in za vse predvidel, da vsebujejo nepošten oziroma nedoposten pogodbeni pogoj. Takšna ureditev ne upošteva raznolikosti pravnih položajev in z njimi povezane pojasnilne dolžnosti, ki je bila v določenih primerih izpolnjena. Posledično bi bile banke prikrajšane za upravičeno sodno varstvo.

[9] Po zadevi C-415/11, Mohamed Aziz proti Caixa d'Estalvis de Catalunya, Tarragona in Manresa (Catalunyacaixa), ECLI:EU:C:2013:164, zadevi C-421/14, Banco Primus SA proti Jesúsu Gutiérrezu García, ECLI:EU:C:2017:60 in zadevi Andriciuc, navedeni v opombi 7.

[10] Povzeto po odločbi USRS, navedeni v opombi 5.

[11] USRS U-I-64/22-9, U-I-65/22-11 z dne 10. 3. 2022, ECLI:SI:USRS:2022:U.I.64.22.

Prav tako zatrjujejo, da bi takšen zakon protiustavno retroaktivno posegal v že izpolnjena civilnopravna razmerja, veljavne kreditne pogodbe ter pogodbe, o katerih je že bilo pravnomočno razsojeno.[12]

Mnenje o zakonu je podala tudi takratna Vlada Republike Slovenije, ki prav tako opozarja na protiustavnost, pomanjkljivosti in škodljivosti ZOPVTKK. Poleg tega meni, da enostransko urejanje pogodbene razmerij ruši zaupanje v pravo ter vpliva na varnost naložb v Republiki Sloveniji in na z njo povezane bonitetne ocene. Izpodbijani zakon naj bi tako vplival na celotno gospodarstvo in makroekonomsko stabilnost Republike Slovenije kot tudi na njen mednarodni ugled.[13]

Prav tako ustavni sodnik dr. Matej Accetto v pritrdilnem ločenem mnenju[14] k odločbi USRS-1 opozarja, da se problematika (ne)izpolnjene pojasnilne dolžnosti razlikuje od primera do primera in terja poudarjeno pozornost in presojo sodišč.

V povezavi s problematiko zakona je vredno izpostaviti tudi kritično razmišljanje ustavnega sodnika dr. Roka Svetliča v odklonilnem ločenem mnenju,[15] ki ga je podal v povezavi z odločbo USRS-1. V njem je namreč poudaril pomen pogodbene svobode posameznika, ki izhaja že iz samega 35. člena Ustave Republike Slovenije (URS).[16] Poseg vanjo je zato mogoč zgolj izjemoma in sicer pod pogojem, da temelji na "nujni družbeni potrebi" in je "sorazmeren z legitimnim zasledovanim ciljem", zato je omejevanje temeljnih pravic in svoboščin skozi dimenzijo socialne države, kakor to tudi po najinem mnenju počne ta zakon, nedopustno. Intervencije institucij, ki blažijo asimetrijo strank pri sklepanju pogodb, so sicer ključnega pomena za reševanje antagonizma med (zasebnimi) interesi kapitala in družbeno solidarnostjo, vendar se morajo ustanoviti na meji avtonomije subjekta. Sprejeti je treba, da je možnost destruktivnosti vgrajena v samo jedro svobode zasebnika in ta svoboda seveda vključuje tudi svobodo za slabe odločitve, celo za odločitve, ki posamezniku uničijo življenje. Posledično so razumljive skušnjave, da bi oblast intervenirala in posameznika umestila v okvir, kjer bo njegovo delovanje izključno "varno", vendar bi to pomenilo nedoposten poseg v njegovo pogodbeno svobodo.

---

[12] Povzeto po točkah 1-4 sklepa USRS iz 11. opombe.

[13] Povzeto po točki 7 sklepa USRS iz 11. opombe.

[14] Pritrdilno ločeno mnenje sodnika dr. Mateja Accetta k odločbi št. Up-14/21 z dne 13. 1. 2022.

[15] Odklonilno ločeno mnenje sodnika dr. Roka Svetliča k odločbi št. Up-14/21 z dne 13. 1. 2022, ki se mu pridružuje sodnik dr. dr. Klemen Jaklič (Oxford ZK, Harvard ZDA).

[16] Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a in 92/21 – UZ62a).

Kot navaja dr. Svetlič, v primeru sklenitve kreditov v švicarskih frankih ne moremo mimo dejstva, da 1) ni šlo za prepovedan posel, 2) sta ga obe stranki želeli skleniti in je posledično zatrjevanje, da takšen pravni posel ne bi smel biti sklenjen, skregano s pravno logiko.

Odklonilnemu ločenemu mnenju se pridružuje tudi ustavni sodnik dr. dr. Klemen Jaklič (Oxford ZK, Harvard ZDA), ki pa še dodatno opozori na nezmožnost zamejitve tovrstnih poslov od množice podobnih, za današnji čas značilnih pravnih poslov, ki so še bolj tvegani in pri katerih je še manj jasno, kako bodo neznanke globalnega svobodnega trga vplivale na usodo pogodbenih strank v tveganah poslih.

Mnenje avtorjev članka

V povezavi z obravnavano tematiko se nama zdi sporno predvsem retroaktivno poseganje v že obstoječa pogodbena razmerja in omejevanje pogodbene svobode posameznikov. Meniva, da mora vsak posameznik sam nositi posledice svojih lastnih odločitev, tako dobrih kot tudi slabih. Kot je poudaril ustavni sodnik dr. Rok Svetlič je potrebno sprejeti možnost, da je destruktivnost vgrajena v samo jedro svobode zasebnika. In ta svoboda ireduktibilno vključuje tudi svobodo za slabe odločitve, celo za odločitve, ki posamezniku uničijo življenje. Svoboda se torej ne nanaša zgolj na pravico do sprejemanja dobrih odločitev, temveč tudi na pravico do sprejemanja slabih. Slabe in dobre odločitve so namreč stvar subjektivne presoje posameznika, njihovo omejevanje pa pomeni poseg v njegovo pogodbeno svobodo. Ključnega pomena se nama zdi tudi mnenje dr. dr. Klemna Jakliča, ki opozarja na množico podobnih, za današnji čas značilnih pravnih poslov, ki so še bolj tvegani in pri katerih je še manj jasno, kako bodo vplivali na družbo. Tukaj bi opozorila predvsem na nevarnost pri trgovaju s t. i. non fungible tokens (NFT's) in s kripto valutami, kot so npr. Bitcoin, Ethereum ipd. Tako kot pri posojilih v CHF ni bilo mogoče predvideti rasti valutnega tečaja, tako tudi ne moremo napovedati, če, oziroma bolje rečeno kdaj, bodo te moderne investicije investorjem povzročile ogromno izgubo. Morebitna nepremišljena odločitev USRS bi posledično lahko pomenila nevaren precedens tudi za reševanje teh bodočih konfliktov. Poleg tega bi tvegali nastanek moralnega hazarda, saj bi s tako sodno odločbo podprli, če ne celo promovirali, rizično obnašanje, ki je dandanes vse bolj prisotno v moderni družbi.

V povezavi z obravnavano problematiko se nazadnje sprašujeva tudi, kaj bi se zgodilo v primeru, da bi bila situacija obrnjena in bi vrednost franka namesto zrasla, močno padla. Predvidevava, da bi imeli korist od tega izključno kreditojemalci. Ali je torej pošteno, da banke ne bi profitirale, v kolikor bi vrednost padla, so pa dolžne nositi breme, ker je vrednost narasla?

PROBLEMATIKA ZAHODNEGA BALKANA IN ŠIRITEV EVROPSKE UNIJE

Uvod

Balkan je že od nekdaj težišče interesov različnih nacionalnih in verskih skupin. Propad Otomanskega imperija tako sovpada z vzponom nacionalizma na področju Balkana, kar je pripeljalo do izbruuhov in nemirov med državami. Nekdanji kancler Nemčije, Otto von Bismarck, je v 19. stoletju pravilno napovedal, da bo regija postala središče konfliktov Evrope. Tako je konec 20. stoletja nastopila jugoslovanska kriza in pričeli so nemiri, nekateri od njih pa trajajo še danes.

V smislu politike širitve Evropske unije (v nadaljevanju EU), sestavlja Zahodni Balkan države Albanija, Bosna in Hercegovina, Severna Makedonija, Črna Gora, Kosovo in Srbija.^[1] Skupna značilnost vseh je njihovo dolgoletno prizadevanje za bodočo priključitev k Evropski uniji. Načrt za priključitev teh držav je vsekakor pomemben za ohranjanje miru, stabilnosti ter varnosti tako držav Zahodnega Balkana kot držav Evropske unije. EU je posledično oblikovala posebno politiko postopnega vključevanja držav Zahodnega Balkana. Prva izmed njih, ki je doživela nov proces pogajanj je bila Hrvaška.

Nov pristopni proces za države Zahodnega Balkana

EU je leta 1999 začela nov stabilizacijsko-pridružitveni proces, ki predstavlja prve temelje odnosa med državami Zahodnega Balkana in EU. Gre za okvir, katerega glavni namen je postopno približevanje držav k temeljnim načelom in vrednotam EU. Temelji na pogodbenih razmerjih, ki urejajo politično in gospodarsko sodelovanje z državami te regije. Prvobitni namen je vzpostavitev demokracije in načel pravne države ter varstvo človekovih pravic.

---

[1] Črna Gora, Srbija, Severna Makedonija in Albanija so uradne kandidatke. S Črno Goro in Srbijo so se začela pogajanja. Bosna in Hercegovina ter Kosovo sta potencialni kandidatki.

Pristop države temelji na določenih merilih ti. københavnska merila, ki jih morajo izpolnjevati vse države kandidatke, če se želijo nekega dne pridružiti EU. Sestavljena so iz političnih, ekonomskih in administrativnih kriterijev. EU ima izključno pravico odločati, ali je država merila izpolnila.

Glede na zgodovino območja je eno izmed najpomembnejših instrumentov za postopno pridružitev držav tudi regionalno sodelovanje. EU si prizadeva spodbujati države k medsebojnemu sodelovanju glede pregona vojnih zločincev in oblikovanja skupne politike do problematike beguncov in migrantov.[2]

Zahodni Balkan in evropeizacija

Ideja o Zahodnem Balkanu kot o regiji ločenih držav ni obstajala od nekdaj, temveč se je pojavila v 90. letih 20. stoletja, ko je evropska politika do držav nekdanje Jugoslavije začela doživljati neuspehe. Čeprav je bila EU (ki je imela takrat 15 držav članic) uspešna v svojih prizadavanjih za dosego miru med Slovenijo in Jugoslavijo, pa ni uspela preprečiti vojne na Hrvaškem in v Bosni in Hercegovini.[3]

Po koncu vojn se je EU odločila za ponoven poskus evropeizacije Zahodnega Balkana kljub odporu nekaterih glavnih voditeljev (npr. Slobodana Miloševića, Franja Tuđmana). Odpori voditeljev so tako posledično odprli vrata tujim silam, ki so si vse od tedaj gradili svoj vpliv, posledično pa zmanjševali evropskega (ZDA, Rusija, Kitajska). [4]

Med državami je pogosto prihajalo do nesoglasij, predvsem zaradi etnične raznolikosti in drugačne veroizpovedi. Zato je EU vztrajala na načelu, ki je ocenjeval vsako državo posamezno glede njene naprednosti (od države do države).

Makedonsko vprašanje

Marca leta 2020 je Republika Severna Makedonija postala 30. članica zveze NATO. Da bi Grčija umaknila svoj veto, je celo spremenila svoje ime države iz Makedonija v Severna Makedonija. Po uspešnem sodelovanju z Grčijo je bilo članstvo EU za ovinkom. Vendar se 17. novembra leta 2020 Bolgarija odloči blokirati vstopna pogajanja zaradi nerazrešenih zgodovinskih sporov, jezika in nacionalne identitete.

---

[2] A. De Munter, Zahodni Balkan, 2021, URL: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/sl/sheet/168/zahodni-balkan> (14. 4. 2022).

[3] A. Onion, M. Sullivan, M. Mullen, Bosnian Genocide, 2009, URL: <https://www.history.com/topics/1990s/bosnian-genocide> (18. 06. 2022).

[4] Prav tam.

Veto Bolgarije temelji na prepričanju, da samostojni etnični narod Makedonije ne obstaja, prav tako ne makedonski jezik. Bolgarija trdi, da so Makedonci podskupina večje, bolgarske skupnosti in da je makedonščina podvrsta bolgarščine. Seveda je od uspeha Severne Makedonije odvisna tudi stabilnost celotnega Zahodnega Balkana.[5]

Čeprav je Severna Makedonija napredovala v vseh vidikih, v demokraciji, človekovih pravicah, svobodi govora, zakonitosti, boju proti organiziranemu kriminalu, se ji članstvo zopet iznika zaradi političnih pritiskov s strani Bolgarije. Vse skupaj pomeni, da državi grozijo nemiri in nestabilnost. Seveda pa je potrebno posledično potegniti črto, do kod se bo morala Severna Makedonija podrediti in spremeniti, saj grozi, da bo država kot taka izgubila celotno svojo samostojnost, veljavno in kulturno dediščino, če bo v prihodnje morala spremnjati svojo identiteto v izogib veta s strani držav članic.

Populizem v Bosni in Hercegovini in ozemeljska (ne)celovitost

Minilo je že četrto stoletja odkar so glavni voditelji podpisali Daytonski sporazum, ki je imel ključno vlogo pri oblikovanju prihodnosti BIH. Po drugi strani pa je prinesel togost in neučinkovitost državnih institucij, saj je situacija v BIH zelo specifična in neprimerljiva z ostalimi ureditvami. V prvi vrsti je problematično to, da živijo v isti državi tri različne verske skupine (kristjani, muslimani in pravoslavci) in vsaka ima od države različna pričakovanja. Mirovni sporazum, ki je bil podpisan v ameriški državi Dayton, je bil ključnega pomena za prekinitev krvave vojne v BIH ter za določitev nove politične prihodnosti Balkana.

Potrebno je opozoriti na trenutne nemire v Bosni in Hercegovini (v nadaljevanju BIH), ki se samo stopnjujejo in grozijo, da bodo izbruhnili v ponovno vojno. Eden izmed najbolj perečih vprašanj je vsekakor korupcija v politiki in šibko varstvo človekovih pravic, zato bi EU morala tej državi nameniti še posebno pozornost. Prav tako bi bile potrebne sankcije proti tistim, ki nastopajo proti državnim institucijam in vladavini prava. Menim, da na EU leži dolžnost, da zaščiti ozemeljsko celovitost ter prihodnji mir BIH in celotnega Zahodnega Balkana. Glavno prizadevanje vseh vpletenih mora biti preprečitev vrnitve k nasilju iz prejšnjega stoletja. Dogodki iz Srebrenice bi morali biti v opozorilo vsem. Ker postajajo ljudje razočarani, posledično upada tudi zaupanje v EU, druge večje sile, kot Turčija, Saudska Arabija, pa si pridobivajo večji vpliv, kar bi moralno biti alarmantno za EU.

---

[5] S. Popov, The European solution to the ‘Macedonian question’, 2021, URL: <https://www.eurozine.com/the-european-solution-to-macedonian-question/> (25. 4. 2022).

Osamosvojitev Kosova in trenja s Srbijo

Prihodnost Kosova je negotova že vse od leta 1999. Kosovo je razglasilo svojo neodvisnost od Srbije leta 2008. Pojavljala so se številna vprašanja v zvezi legitimnostjo osamosvojitve. Prvi odzivi Srbije so vključevali vrsto obtožb proti glavnim voditeljem, saj naj bi storili veleizdajo in začeli z odpoklicem svojih veleposlanikov iz držav, ki so Kosovo priznale. Tudi Republika Slovenija je bila med prvimi državami, ki so državo priznale. Kljub odločitvi sodišča[6], Srbija še nadalje ne priznava Kosova kot samostojne države in se še naprej zanaša na podporo Rusije in Kitajske, ki ga še nista priznale. Tudi nekatere države EU ne priznavajo Kosova, med drugim Grčija, Romunija, Španija itd.[7]

Brez posredovanja obstaja nevarnost, da lahko pride do smrtonosnega konflikta in izbruha ponovne vojne, še posebej na območju severnega Kosova, kjer se nahaja manjšina Kosovskih Srbov. Kljub prizadevanju EU k mirnemu reševanju sporov, se uspeh v prihodnje ne obeta. Približno 120.000 Srbov še vedno živi v Kosovu, predvsem v izoliranih območjih v severni Mitrovici. Integracija srbskega naroda predstavlja nenehen problem in je jabolko spora med Srbijo in Kosovom.[8] Posebno bo potrebno posvetiti več pozornosti varstvu manjšin, saj bodo te prve na udaru, če pride do nasilja ali oboroženega spopada.

Zaključek

Zahodni Balkan je imel že od nekdaj pomembno geopolitično in strateško vlogo za celotno Evropo. Prav tako bo nadaljnja zamuda v procesu širitve EU imela negativne vplive na države, posledično pa si bodo vpliv večale tuje sile, ki si bodo prizadevale preprečiti vpliv EU. Za ohranitev miru in pozitivnega mišljenja o EU je nujno, da ta postavi države regije na prednostno mesto in prevzame vlogo dominantne sile.

---

[6] Svetovalno mnenje Meddržavnega sodišča v Haagu (ICJ) o neodvisnosti Kosova je odločilo, da osamosvojitev države ni kršila mednarodnega prava.

[7] Countries that recognize Kosovo, URL: <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/countries-that-recognize-kosovo> (19. 06. 2022).

[8] S. E. Garding, Kosovo: Background and U.S. Policy, 2020, URL: https://www.everycrsreport.com/files/20200505_R46175_fc6355f067223f2aa22ac77251401b158f34d256.pdf (30. 4. 2022).

Melissa Smorlik

EUROPEAN MIGRATION AND ASYLUM POLICY IN THE LIGHT OF CURRENT EVENTS

Introduction

Migrations have been part of us ever since the very beginnings of humanity, but in the past few years, we have first-handily witnessed hundreds of thousands of refugees fleeing the war and entering the European Union (further: the EU). The peak of the migration crisis happened in 2015, when more than a million refugees, mainly from Syria, Iraq, and Afghanistan, sought asylum at the EU borders. For the first time in the EU's history, we have witnessed how unprepared the EU is in terms of providing refuge for a larger number of people on such short notice. The issue of a common European migration and asylum policy reopened earlier this year with the outbreak of the Russo-Ukrainian war and the migration wave that followed.

Development of the EU Migration and Asylum Policies

Together with the establishment of the European Union and the introduction of EU citizenship, the Treaty of Maastricht[1] emphasises the need for a coherent common policy on migration and control at the EU's external borders[2]. However, up to this day the EU itself has no power over border control, neither the internal nor external, but leaves these regulations entirely to the Member States (further: MS), of course under the condition of cooperation. Still, that does not mean that the EU has no say in the making of border control policies. It sets standards and is permitted to make rules on selected issues, together with the provision of assistance and coordination of the actions and operations of the agencies in a particular area[3].

---

[1] Treaty on European Union, OJ C 191, 29.7.1992, p. 1–112.

[2] Učakar, Migracijska politika EU: nove artikulacije izključevanja v 21. stoletju, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Ljubljana, 2017, p. 75.

[3] F. Attina, Migration Drivers, the EU External Migration Policy and Crisis Management, Romanian Journal of European Affairs, Vol. 16 (December 2016), No. 4, p. 20.

To ensure the further implementation of the Common European Asylum System (CEAS)[4], the European Council adopted the Tampere Programme[5] in 1999 and therefore divided it into two phases. The first one is the establishment of criteria and mechanisms for determining the Member State responsible for examining asylum applications. The aim was to replace the 1990 Dublin Convention[6] according to which “no Member State should shoulder a disproportionate responsibility and that all Member States should contribute to solidarity constantly”[7]. The implementation of the second phase was preceded by the adoption of the Treaty of Lisbon[8], which entered into force in December 2009, and the situation changed by transforming measures on asylum from establishing minimum standards to creating a one common system comprising a uniform status and procedures. At that point, it is also worth mentioning that since the Treaty of Lisbon was adopted, Article 80 of the Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU)[9] explicitly provides the principle of solidarity and fair sharing of responsibility between the EU Member States.

Since the enormous migratory pressure in 2015, the Commission issued the European Agenda on Migration[10] which proposed several measures addressing this pressure and a reform of the CEAS, but no legislative acts were adopted due to the files being blocked or put on hold. In an attempt to give a CEAS reform a fresh start, the Commission issued New Pact on Migration and Asylum[11] in September 2020,

---

[4] A tool for implementing common standards and ensuring cooperation between the EU Member States regarding asylum. It ensures that all asylum seekers are treated equally in an open and fair system wherever in the EU they apply. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-migration-policy/eu-asylum-reform/> (28.4.2022).

[5] Special meeting of the European Council in Tampere (Finland), on the 15th and 16th of October 1999, on the creation of an area of freedom, security and justice in the European Union.

[6] Convention determining the State responsible for examining applications for asylum lodged in one of the Member States of the European Communities - Dublin Convention, OJ C 254, 19.8.1997, p. 1–12. (no longer in force).

[7] URL: https://ec.europa.eu/home-affairs/policies/migration-and-asylum/common-european-asylum-system/country-responsible-asylum-application-dublin-regulation_sl (28.4.2022).

[8] Treaty of Lisbon amending the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community, signed at Lisbon, 13 December 2007, OJ C 306, 17.12.2007, p. 1–271.

[9] Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union, OJ C 326, 26.10.2012, p. 47–390.

[10] Decision (EU) 2015/2248 of the European Parliament and of the Council of 28 October 2015 on the mobilisation of the Flexibility Instrument for immediate budgetary measures under the European Agenda on Migration, OJ L 318, 4.12.2015, p. 36–37.

[11] Communication From the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on a New Pact on Migration and Asylum, COM/2020/609 final.

intending to find a new balance between the responsibilities and solidarity between the Member States and a proposal to integrate the asylum procedure into overall migration management.[12]

2020 was also the last year the EU proposed any new common policies on migration and asylum, but it still made a progress in the field, with the establishment of the European Union Agency for Asylum (EUAA) in 2022 whose role is to support the national authorities of the EU Member States to implement the CEAS by providing operational and technical assistance.[13]

EU Migration and Asylum Policy in action: treatment of Middle Eastern refugees (2015) vs. Ukrainian refugees (2022)[14]

Since the outbreak of the Russo-Ukrainian war in February 2022 there were controversies about the treatment of Ukrainian refugees in comparison to the treatment of refugees, mainly from the Middle East and other Arab countries, in 2015.

The main controversy was that Poland granted entry to millions of Ukrainian refugees with open hands while pushing back a few hundred Afghans in 2015. It has to be taken into consideration that neither of them had visas for entering the EU, but the EU was still ready to sign the agreement with Ukraine that its citizens can enter the EU without visas if they will stay there for less than 90 days. The situation could be as well seen as discrimination, which is prohibited in Article 14 of the European Convention on Human Rights (ECHR). It is indeed a fact the EU can refuse the entry, but only by a substantiated decision stating the precise reasons for the refusal (Article 14(2) of the Schengen Borders Code[15]), which did not happen in the majority of cases when refugees were refused the entry in the EU.

In the case stated above, Poland also breached Article 33 of the Geneva Convention[16]

---

[12] URL: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/151/asylum-policy> (30.4.2022).

[13] URL: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/european-union-agency-asylum-euaa_en (30.4.2022).

[14] Taken from a lecture by dr. Sarah Ganty, EU Asylum, Immigration and Integration Policies: selected questions, University of Maribor, Faculty of Law, 14.3.2022.

[15] Regulation (EU) 2016/399 of the European Parliament and of the Council of 9 March 2016 on a Union Code on the rules governing the movement of persons across borders (Schengen Borders Code), 23.3.2016.

[16] Geneva Refugee Convention and Protocol (1951): An international legal document that defines the term “refugee” and outlines migrants’ rights. Furthermore, it constitutes asylum as a fundamental human right and binds all Member States which have signed it to fulfil their obligations in building and maintaining fair and effective asylum systems under international law. URL: <https://www.unhcr.org/1951-refugee-convention.html> (1.5.2022).

and its non-refoulement policy as well as Article 3 of the ECHR which is prohibiting anyone from being subjected to torture or inhuman or degrading treatment or punishment.

Poland could refer to Dublin System[17] that they are obliged to accept refugees only if they are the first country of their arrival, which in the case of Ukrainian refugees are, but not in the case of refugees from the Middle East and Northern Africa who have crossed numerous countries, without war or any other civil disputes, before arriving at polish borders.

However, I would argue that this, as well as statements that Ukrainians are more similar to Europeans and their culture, cannot be used as an excuse for denying entry to the EU without taking a deeper look into each case separately.

I would also like to emphasise that even if I used only Poland as an example, this does not mean that other Member States respect these rules.

Conclusion

Currently, there is no homogenous regulatory framework concerning migrants, mainly due to parallel competencies in place. That means that EU Member States can pursue their policies alongside the already existing EU framework. As a result, disparities and lack of coordination regarding the matter are inevitable. Lack of unity on migration issues is not only reflected in the structure of the EU migration framework but also in the legal framework in general. Even though international law dictates that receiving countries should assist and protect refugees, there are no clear legal obligations for third countries to share that responsibility.

With the Russo-Ukrainian war, we all have witnessed how quickly a dispute can escalate into war even somewhere so close to the EU. What seemed to be a distant problem even last year is now the most pressing topic in the EU institutions. Hopefully, this will be the wake-up call for the entire EU (both Institutions and all of the Member States) to finally adopt a comprehensive common migration and asylum policy, because now it was shown more than once how much the EU lacks in the organisation in this particular field.

---

[17] It states that the first country of arrival is responsible to take care of refugees/migrants.

Iza Beširević

APPLICATION OF THE CISG TO THE ARBITRATION AGREEMENTS

The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG) [1] is an important example of the unification of substantive private law, which creates a uniform set of substantive rules. However, it does not have a comprehensive scope. The CISG applies to international contracts of sale of goods.[2] In practice, (international) contracts of sale are often accompanied by additional clauses which require specific regulation. To be exact, in practice parties often insert an arbitration clause into their (international) contract of sale. The close connection between contracts of sale and arbitration clauses poses a question of their unified or separate regulation.[3] Hence, the question arises: can the CISG be applied to arbitration clauses and if so, to what aspects of the arbitration clauses.

Certain prominent authors[4] argue that if the CISG governs a contract of sale, the relevant clauses in the contract should also be governed by the CISG, including the arbitration clause. While Articles 1, 2 and 3 of the CISG limit the scope of applicability to contracts of sales of goods, it is evident from other provisions of the CISG that the latter can be applicable to arbitration agreements. More precisely, Articles 19(3) and 81(1) of the CISG specifically refer to dispute resolution clauses, suggesting that other articles of the CISG could also apply to dispute resolution agreements, including those for

---

[1] United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG), 01.01.1988. Available at: https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/19-09951_e_ebook.pdf (30.4.2022).

[2] Article 1 of CISG.

[3] Fillers, A., Application of the CISG to Arbitration Agreements, European Business Law Review 30, No. 4, 2019, p. 663.

[4] Authorities such as Ingeborg Schwenzer, Florence Jaeger, Aleksandrs Fillers, Janet Walker etc. See: Schwenzer, I.; Jaeger, F. Chapter 30: The CISG in International Arbitration. In P. Shaughnessy and S. Tung (eds.). The Powers and Duties of an Arbitrator: Liber Amicorum Pierre A Karrer. The Netherlands: Kluwer Law International, 2017, p. 313. See as well: Fillers, A., Application of the CISG to Arbitration Agreements, European Business Law Review 30, No. 4, 2019, p. 663. See also: Walker, J., Agreeing to Disagree: Can We Just Have Words - CISG Article 11 and the Model Law Writing Requirement, Journal of Law and Commerce 25, no. 1, 2005, p. 163; See also: Fillers, A., Application of the CISG to Arbitration Agreements, European Business Law Review 30, No. 4, 2019, p. 675.

arbitration.^[5] Moreover, dispute resolution clauses are listed as a possible material alteration of the offer under Article 19(3) of the CISG. Additionally, Article 81(1) of the CISG provides that the dispute resolution clause remains valid even after the avoidance of the main contract. Thus, the applicability of the CISG should not be questioned because the CISG treats dispute resolution clauses as equivalent to other clauses of the contract of sale. [6]

Regarding the separability doctrine, it should be highlighted that the separability doctrine simply allows that the arbitration agreement can be governed by a different law. The doctrine of separability does not prevent the same law being applied to the main contract and an arbitration agreement. Hence, the CISG can apply to the arbitration agreement as well as to the contract of sale.^[7]

In contrast, other authorities^[8] emphasize that the arbitration agreement is a procedural contract, while the main contract has a substantive nature. Therefore, they argue, the arbitration agreement is a different type of an agreement and hence cannot be governed by the CISG. The arbitration agreement, even when incorporated into the main contract, is a separate contracts. The consequence of the separability doctrine is that the arbitration agreement may be governed by different law than the main contract. Moreover, the fact that the main contract is governed by the CISG does not automatically lead to the conclusion that the arbitration agreement contained in this contract is also governed by the CISG.^[9]

Furthermore, the question arises whether the CISG is at all intended to regulate the conclusion of arbitration agreements. According to Articles 1 through 3 CISG, its

---

[5] Walker, J., Agreeing to Disagree: Can We Just Have Words - CISG Article 11 and the Model Law Writing Requirement, *Journal of Law and Commerce* 25, no. 1, 2005, p. 163; See also: Fillers, A., Application of the CISG to Arbitration Agreements, *European Business Law Review* 30, No. 4, 2019, p. 675.

[6] Moses, M. L., A New Framework: Choosing the Proper Law of the Arbitration Agreement Based on the Issue to be Decided. *Arbitration, Contracts and International Trade Law: Essays in Honour of Giorgio Bernini*, 2021, p. 562-564.

[7] Fillers, A., Application of the CISG to Arbitration Agreements, *European Business Law Review* 30, No. 4, 2019, p. 680.

[8] Kröll, S., Selected Problems concerning the CISG's scope of application , *Journal of Law and Commerce*, Vol. 25, 2005, p. 45. See: Flecke-Giammarco, Gustav & Grimm, Alexander, CISG and Arbitration Agreements: A Janus-Faced Practice and How to Cope with It, *Journal of Arbitration Studies*, vol. 25, no. 3, 2015, p. 49.

f9] Kröll, S., Selected Problems concerning the CISG's scope of application , *Journal of Law and Commerce*, Vol. 25, 2005, p. 43-46.

sphere of application is limited to contracts of sale. Consequently, no one would apply the CISG to an arbitration agreement concluded as a separate agreement after a dispute has arisen or after the main contract has been concluded. Hence, the fact that the arbitration agreement is incorporated into a contract in the form of an arbitration clause does not change its nature as a separate contract, as is evidenced by the doctrine of separability. Additionally, the legislative history of the CISG does not provide support for an assumption that the CISG was intended to apply to all aspects of arbitration agreements, in particular, their formal validity.[10]

Moreover, there are various views regarding the question of which aspects of the arbitration agreement should the CISG be applicable to.[11] Mistelis has taken the position that for the most part the CISG cannot apply to arbitration agreements, except that it could possibly apply to questions like formation and interpretation.[12] On the other hand, Schwenzer and Jaeger take the position that there are three areas where the CISG should be applied to the arbitration agreement: formation of the arbitration agreement, interpretation of the arbitration agreement and remedies for breach of the arbitration agreement.[13] One step forward is taken by Perales Viscasillas and Ramos Muñoz, which believe that as well the aspect of formal validity of the arbitration agreement should be governed by the CISG.[14] There are also judgments from various states in which courts have held that the formation of a contract of sale including an arbitration agreement falls within the scope of the CISG.[15] On the other hand we can find judgments in which courts have held that the CISG can be applied to the arbitration agreement in order to assess formal validity of arbitration agreement.[16]

---

[10] Fillers, A., Application of the CISG to Arbitration Agreements, European Business Law Review 30, No. 4, 2019, p. 663.

[11] Born, Garry B., International Commercial Arbitration, Kluwer Law International, 2014, p. 505.

[12] Mistelis L., CISG and Arbitration, in CISG Methodology, Janssen, A. (ed.), Meyer, Olaf. (ed.), Otto Schmidt/De Gruyter European law publishers 2009. p. 395.

[13] Schwenzer, I.; Jaeger, F. Chapter 30: The CISG in International Arbitration. In P. Shaughnessy and S. Tung (eds.). The Powers and Duties of an Arbitrator: Liber Amicorum Pierre A Karrer. The Netherlands: Kluwer Law International, 2017, p. 313.

[14] Perales Viscasillas, P., Ramos Muñoz, D., CISG and Arbitration. Spain arbitration review, 2011, Issue 10, at 76.

[15] See: Filanto S.p.A. v. Chilewich Int'l Corp. District Court for the Southern District of New York, Judgement of 14 April 1992. Case No.: 91 CIV 3253 (CLB). See also: Chateau des Charmes Wines Ltd. District Court of California, Judgement of 10 November 2003. Case No.: C-01-4203 MMC.

[16] Mace-Flower Case. German Federal Court of Justice. 26 November 2020. Case No. I zr 245/19.

To conclude, the CISG's wording is surprisingly cryptic regarding its applicability to the arbitration agreements. Thus, arguments for both approaches were developed – there are authorities supporting CISG's application to arbitration agreements and authorities, which oppose to CISG's application to arbitration agreements. The latter favour application of international or domestic arbitration law to arbitration agreements. The practice of courts and tribunals is also inconclusive; hence this issue remains open.

Leon Tunev

HOSTAGE JUSTICE: AN OVERVIEW OF THE ISSUES PLAGUING JAPAN'S CRIMINAL PROCEDURAL SYSTEM

Introduction

By the beginning of the 21st century, countries whose legal systems are based on either European continental law or Anglo-Saxon law had successfully implemented the basic provisions set by the Universal Declaration of Human Rights. However, whilst having signed and ratified the declaration in theory, Japan has yet to implement some of its articles into legal practice. This has resulted in an uphill battle between the Japanese archaic legal practices and the modern rights guaranteed by international standards. Nowhere is this more apparent than in the criminal justice and procedural systems of Japan.

The following is an overview of the areas of criminal procedural law in Japan, along with comparisons to how some of the same areas are handled in the rest of the modern world. The beginning covers the history of Japanese criminal procedural law. After which there is an overview of the arrest and pre-trial period, followed by a look into the controversial substitute prison system and the lack of adequate legal representation. Lastly we will take a look at the recent attempts to protect human rights in Japan by both government bodies and human rights non-government organizations.

Evolution of criminal proceedings in Japan

In 1867, Japan was fundamentally changed following an uprising against the ruling Tokugawa Shogunate, which saw two prominent noble families seize power in the name of the then 14-year-old Emperor Meiji. Thus, the era of Japanese feudalism came to an end and Japan entered into a period of rapid technological and social modernization.^[1] Reform in legal procedure first came about in 1880, when the Imperial government adopted the use of the Code of Criminal Instruction (Chizaiho), modeled after the Napoleonic law of France.^[2]

[1] Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "Meiji Restoration". Encyclopaedia Britannica, 29 Sep. 2021, URL: <https://www.britannica.com/event/Meiji-Restoration>. (22.04.2022).

[2] Supreme Court of Japan, Outline of Criminal Justice in Japan, 2021, URL: https://www.courts.go.jp/english/vc-files/courts_en/Material/Outline_of_Criminal_Justice_in_Japan_2021.pdf (24.04.2022).

Previously, the rules of criminal proceedings and punishment were governed by the Yoro Ritsuryo, a legal system borrowed and adapted from Chinese law as early as the 6th Century. The Yoro Ritsuryo regulated Criminal law following The Five Levels of Punishment, those being canning, public canning, imprisonment, exile, and death.[3] The Chiczaiho code was further revised and westernized in 1890 after the first attempt at broad legal and political reform with the writing of the 1889 Meiji Constitution.

The end of the Second World War resulted in the end of the Japanese Empire and the end of the Meiji period in Japan. The following period saw the writing of a new constitution and a complete legal and political reform supervised by the large western powers of the time.[4] Emphasis was put on laws that protected basic human rights and freedoms, implementing Continental European law into the Japanese legal system with some Anglo-Saxon legal practices. The most notable novelties were the adoption of the adversary system, stricter regulations on issuing judicial warrants, and restrictions on the admissibility and sequencing of evidence.[5]

Arrest and preliminary detention

The first level of criminal proceedings is the police investigation before the arrest of suspects, which can happen as a result of: direct police suspicion, on-site arrest when the identity of the perpetrator is not disputed, or witness testimonies. Even after the initial arrest the investigation is handled almost exclusively by the police who are the primary investigative authority and are therefore granted special discretion when carrying out the investigations.[6]

The findings are then transferred to the public prosecutors who act in cooperation with the police whilst being hierarchically equal. According to the Code of Criminal Procedure, police are required to refer arrested suspects to a prosecutor within 42 hours of their arrest, after which prosecutors are required to release the suspect, begin a formal prosecution or ask a judge for extra detention time. Under article 205 of the procedural code, the total detention time may not exceed 72 hours from the initial arrest.[7]

---

[3] The Editors of Encyclopaedia Britannica, History of Japan, The Taika Reforms, The Ritsuryo, URL: <https://www.britannica.com/place/Japan/The-Taika-reforms#ref168017> (22.04.2022).

[4] The Editors of Encyclopaedia Britannica, History of Japan, Japan since 1945, URL: <https://www.britannica.com/place/Japan/Japan-since-1945> (25.04.2022).

[5] Supreme Court of Japan, Outline of Criminal Justice in Japan, 2021, URL: https://www.courts.go.jp/english/vc-files/courts_en/Material/Outline_of_Criminal_Justice_in_Japan_2021.pdf (24.04.2022).

[6] Haruo Abe, Criminal Procedure in Japan, 48 J. Crim. L. Criminology & Police Sci. 359 (1957-1958)

[7] Ibid

Prosecutors in Japan who wish to extend the arrest period further must bring the suspect before a judge for an interview and provide sufficient evidence which necessitates further detention. It is then the duty of the interviewing judge, after having accessed the damning evidence, whether the detention period should be extended up to 10 extra days. This period can be further prolonged by 10 days, totalling 23 days from the initial arrest. The judge must also at this point notify the accused of their right to remain silent and the right to an attorney.[8]

Substitute prisons and abusive interrogations

Human rights organisations such as Human Rights Watch, an international NGO reporting on the state of human rights in over 80 countries, have raised concerns with the current detainment system due to its length and possible extensions. [9] Furthermore, biggest issue with holding suspects since the last Code of Criminal Prosecution implementation has been the use of substitute prisons called Daiyō kangoku, which are detention cells in police stations used as legal substitutes for prisons. Detainees are kept in these cells for the entire duration of their arrest and preliminary interrogations. Amnesty International, an international NGO focused on championing for the adequate implementation and use of the Universal Declaration of Human Rights, also claims that the conditions in these cells are far worse than in state-run detention facilities, and raise the issue that such circumstances provide the perfect grounds for human rights violations to appear. [10]

The Japanese Code of Criminal Procedure guarantees suspects the right to remain silent for the duration of their interrogation, however, there is no legal precedent in Japanese law allowing suspects to terminate said interrogations, allowing for prosecutors to conduct abnormally long and often mentally exhausting interrogations.[11] The significance of this will be discussed in greater detail in the following subsection.

---

[8] Code of Criminal Procedure (刑事訴訟法), Act No. 131 of July 10, 1948 (昭和二十三年七月十日法律第百三十一号), Japan, 1948.

[9] Brad Adams, Japan's Hostage Justice System, The Diplomat, January 10, 2019, URL: <https://thediplomat.com/2019/01/japans-hostage-justice-system/> (24.04.2022).

[10] Amnesty International, JAPAN The "substitute prison" system: a source of human rights violations, AI Index: ASA 22/10/93 (22.10.1993)

[11] Supreme Court of Japan, Outline of Criminal Justice in Japan, 2021, URL: https://www.courts.go.jp/english/vc-files/courts_en/Material/Outline_of_Criminal_Justice_in_Japan_2021.pdf (24.04.2022).

Archaic rules regarding the right to legal counsel

The Constitution of Japan in 1948 had a slight oversight whilst regulating the right to legal counsel. Article 37 of the Constitution of Japan guarantees defendants the right to legal counsel both before and after indictment. However, constitutionally the government is only required to appoint and finance attorneys for defendants only after they have been formally charged.

The first attempt at correcting the constitutional oversight came as the result of an initiative led by the bar associations of two Japanese prefectures. Unsurprisingly, this initiative, called Duty Attorney or Toban bengoshi, resulted in over half of the defendants choosing to retain the services of the attorneys after the first interview. This initiative of providing legal counsel upon request had been adopted by every remaining prefecture in Japan by 1992 and remained the only solution to the lack of legal counsel until the government finally revised the system in 2001.[12]

The newly implemented revisions resulted in the creation of the Japan Legal Services Centre, a government-funded program of around 200 attorneys that provides free legal counsel to defendants in both criminal and civil cases, who could otherwise not afford counsel. This new system, called Hoterasu, has been widely regarded as a successful step towards the proper integration of the importance of legal counsel into Japanese law. However, this only guarantees legal counsel to defendants outside of the interrogation room.[13]

According to the Japanese Supreme Court and its ruling on the Code of Criminal Procedure, whilst the right to legal counsel is guaranteed, the right to have an attorney present during an interrogation is not. Attorney presence in interrogation rooms is not outright banned according to the Code of Criminal Procedure. It is, however, left up to the discretion of the police or prosecutor.[14]

The overreliance on confessions

The reluctance to implement a legal precedent for counsel during interrogations is unsurprising when considering the role of confessions in the history of procedural law in Japan. Prosecutors in Japan claim they feel pressured to be sure of their ability to

---

[12] Ibid

[13] Ibid

[14] Japan Federation of Bar Associations, Opinion Calling for the Establishment by Law of the Right to Have Counsel Present in Interrogations, April 13, 2018. URL: <https://www.nichibenren.or.jp/en/document/opinionpapers/20180413.html> (24.04.2022).

guarantee conviction before formal indictments as a result of the stringent rules regarding arrest warrants and extension of detentions. Therefore a guaranteed conviction can most easily be achieved with a confession. However this claim is unfounded given that arrest warrants are issued in 97% of cases and requests for an extension of the detainment period are granted in 99% of cases.[15]

The issue regarding forced confessions stems from the period between 1948 and 1990 when the role of evidence gathering and preliminary interrogation was left almost entirely to the police, which resulted in forced and illegal confessions.[16] The lack of the right to legal counsel during interrogations, in addition to the ban of any recording or videotaping of interrogations, the use of substitute prisons as well as the possibility of judges being fined for rulings that the government dislikes, have led to Japan having a conviction rate of 99% as of 2018.[17]

There are laws in place to protect the defendants against exorbitant reliance on confessions, genuine or otherwise, in Japanese procedural law. Most notable is Article 301 of the Code of Criminal Procedure, which stipulates that confessions shall be the last piece of evidence presented by the prosecution, to guarantee that the judge or Saiban-in (Japan's irregular jury) do not pre-judge the defendant based solely on their confession, but to first examine all indirect evidence. However, while this rule is excellent in theory it is not effective due to the current regulations on the disclosure of evidence.[18] According to international standards, the defence must be guaranteed the right to know the evidence against them and given sufficient time to prepare counterevidence. However, there is no legal precedent in Japanese law that requires the disclosure of the entirety of the prosecution's evidence against the defendant, only the evidence which is used in a court of law.[19]

---

[15] Brad Adams, Japan's Hostage Justice System, *The Diplomat*, January 10, 2019, URL: <https://thediplomat.com/2019/01/japans-hostage-justice-system/> (24.04.2022).

[16] Yamada, Saki. Lawyer's Attendance At Suspect Interrogations – Institute Of Human Sciences, Ritsumeikan University, 2019, URL: <https://www.ritsumeihuman.com/en/essay/lawyers-attendance-at-suspect-interrogations/#:~:text=Lawyer's%20attendance%20has%20been%20widely,taken%20into%20custody%20are%20interrogated.> (24.04.2022).

[17] J. Mark Ramseyer, Eric B. Rasmusen, Why is the Japanese Conviction Rate so High, *The Journal of Legal Studies* Volume 30, Number 1 (January 2001), pp. 53–88. <https://doi.org/10.1086/468111>

[18] Supreme Court of Japan, Outline of Criminal Justice in Japan, 2021, URL: https://www.courts.go.jp/english/vc-files/courts_en/Material/Outline_of_Criminal_Justice_in_Japan_2021.pdf (24.04.2022).

[19] The Sayama Case, The Japanese Justice System, URL: <https://www.imadr.org/sayama/justice.html> (24.04.2022).

Defendants are however somewhat protected by Article 319 which stipulates that no defendant may be convicted if the only damning evidence is their confession. However this article is subverted in practice. [20]

First signs of modernization

The Saiban-in was Japan's first real attempt at fixing the issues concerning what some have called human rights violations. Although Japan has no formal jury system, the Saiban-in function in part as a jury for cases of high public interest for serious offenses. This system sees six lay jurors, selected via lottery from the general public, collaborate with professional judges to reach a verdict and decide an appropriate punishment.[21] As a system designed to transfer some judicial power directly to the people, it has succeeded in its original intent.[22]

With the overwhelming support by the Japanese people of the Saiban-in system and the recent calls to correct even more legal fallacies within Japan's procedural system by the Japanese Bar Association and NGOs such as Human Rights Watch and Amnesty International, it is hopeful to think that the country will soon enact real policies designed to bridge the gap between Japanese law and the legal practices in place in the rest of the developed world. As of now, however, it remains in this undecided place between both Continental European and Anglo-Saxon law.

---

[20] Supreme Court of Japan, Outline of Criminal Justice in Japan, 2021, URL: https://www.courts.go.jp/english/vc-files/courts/en/Material/Outline_of_Criminal_Justice_in_Japan_2021.pdf (24.04.2022).

[21] Ibid

[22] Foote, Daniel H., Citizen Participation: Appraising the Saiban'in System (November 1, 2014). Michigan State International Law Review, Vol. 22, No. 3, pp. 755-75 (2014), University of Washington School of Law Research Paper No. 2015-06, URL: <https://ssrn.com/abstract=2573197>

Anamari Gruščanik

DOCTRINE OF SEPARABILITY AS A CORNERSTONE OF COMMERCIAL ARBITRATION

In the arbitral process, the choice of law governing an international commercial arbitration agreement is a vitally important issue. The subject has given rise to a great amount of commentary in different ways and almost equally extensive confusion. Authorities and courts have consequently adopted different approaches when selecting the law that governs an arbitration agreement.^[1] This article focuses on the great importance of the doctrine of separability when selecting a proper law to govern the arbitration agreement. To be precise, in the situation where parties to a dispute choose a law to govern their main contract but fail to expressly choose a law that will govern the arbitration agreement, which is embedded in the main contract. When the law of the seat of arbitration is established, a question arises whether the law of the main contract extends to the arbitration agreement and as such forms parties' implicit will that the same law governs the whole contract. Or rather, that the law the seat of arbitration, which differentiates from the law of the main contract, is the parties implicit choice of law for the arbitration agreement.

Today, the doctrine of separability can be considered as one of the general principles of international commercial arbitration. An arbitration agreement has its particular scope, which justifies a separate inquiry into the applicable law. The doctrine of separability allows for the arbitration agreement to be valid even when the validity of the main contract is at stake.^[2] An arbitration agreement, though its separate legal nature,

---

[1] B. Born, G., The Law Governing International Arbitration Agreements: An International Perspective, Singapore Academy of Law Journal, vol. 26, no. Special , 2014, URL: https://heinonline.org.ezproxy.lib.ukm.si/HOL/Page?public=true&handle=hein.journals/saclj26&div=46&start_page=814&collection=journals&set_as_cursor=0&men_tab=srchresults (15. 4. 2022), p. 818.

[2] Nazzini, R., The Law Applicable to the Arbitration Agreement: Towards Transnational Principles, International and Comparative Law Quarterly, vol. 65, no. 3, 2016, URL: https://heinonline.org.ezproxy.lib.ukm.si/HOL/Page?public=true&handle=hein.journals/incolq65&div=41&start_page=681&collection=journals&set_as_cursor=0&men_tab=srchresults (15. 4. 2022), p. 684 and Case BCY v. BCZ, Case no.: SGHC 249, Singapore High Court, 9 November 2016, para. 60.

to be embedded in the main contract. The distinction is crucial in a way that prevents an arbitration agreement to be terminated, vitiated, or invalid solely on the ground that the main contract is such. The kompetenz-kompetenz principle empowers the arbitrators to decide on their jurisdiction and on the merits of the dispute in the main contract.[3]

The presumption of the doctrine of separability is both widely accepted as well as long-standing. On top of that, it has been incorporated into arbitration laws, rules and practice. The doctrine is recognised in United Nations Convention on the Recognition and Enforcement[4] ('NY Convention') and UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration[5] ('UNCITRAL Model Law'). The NY Convention, by way of Art. II, allows for the arbitration agreement to be a separate agreement, on the ground of both substantive and formal validity, since Art. II does not contain an express choice-of-law rule. Instead, it sets forth substantive international rules of presumptive substantive and formal validity, which are directly applicable to international arbitration agreements. Consequently, an arbitration agreement can be governed by a different legal regime than the main contract in which it is embedded.[6] Similarly, Art 16. UNCITRAL Model Law expressly provides that "an arbitration clause which forms part of a contract shall be treated as an agreement independent of the other terms of the contract." It implicitly recognises that the arbitration agreement could be governed by a different law than the underlying contract. Notwithstanding these rules of law, the separability presumption permits national courts to uphold the validity of international arbitration agreements by applying different laws to the arbitration agreement. Considering this, the doctrine of separability has contributed to the enforceability of arbitration agreements as well as the efficacy of the arbitral proceedings.[7]

---

[3] Subramaniam, S., Determining the Law to Govern and Arbitration Agreement: A Quest for the Best Approach, *Journal of Malaysian and Comparative Law*, vol. 47, no. 2, 2020.

[4] United Nations Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards, 1985.

[5] UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration, 1985, with amendments adopted in 2006.

[6] B. Born, G., The Law Governing International Arbitration Agreements: An International Perspective, *Singapore Academy of Law Journal*, vol. 26, no. Special, 2014, URL: https://heinonline.org.ezproxy.lib.ukm.si/HOL/Page?public=true&handle=hein.journals/saclj26&div=46&start_page=814&collection=journals&set_as_cursor=0&men_tab=srchresults (15.4.2022), p. 819.

[7] B. Born, G., *International Commercial Arbitration*, Kluwer Law International, 2014, pp 478-479.

In the situation described above, when parties expressly choose a law to govern their main contract and establish a seat of arbitration, but fail to expressly designate a law that will govern the arbitration agreement, a question arises, which law the parties have impliedly intended to govern the arbitration agreement. A natural presumption is that the parties have intended the whole contract to be governed by the same law, impliedly choosing the same law to govern the arbitration agreement.^[8] The broader view of the doctrine of separability breaks through this presumption. Some authorities and jurisdictions support a narrower view of separability which limits the separate nature of an arbitration agreement only when the validity of the main contract is in question – for the arbitration agreement to stay valid. Other authorities and jurisdictions support the broader view of separability which allows for the arbitration agreement not only to be valid even if the underlying contract is found to be valid, but more so, to be governed by different law than the underlying contract.

In light of how the separability concept is understood, it is interesting to explore why this difference matters. As explained, a broad view may affect the kind of analysis that goes into deciding the law of the arbitration clause, while a belief in a narrow purpose may support a finding that the doctrine of separability has no relevance at all in determining what law or laws apply to the arbitration agreement.^[9] It should be mentioned that in determining which law is applicable to the arbitration agreement, the United Kingdom Supreme Court in Sulamérica Case^[10] developed a three-step test, ^[11] which is now commonly used in jurisdictions all over the world. The first step of the test is identifying the parties' express choice for the law, applicable to the arbitration agreement.

---

[8] Redfern, A., Hunter, M., Redfern and Hunter on International Arbitration 6th ed., Oxford University Press, 2015, para 3.12; See also Case Kabab-Ji SAL v Kout Food Group, Case No. [2021] UKSC 48, Supreme Court of the United Kingdom, 27 October 2021, para. 53; Case Svenska Petroleum Exploration AB v. Government of the Republic of Lithuania AB Geonafta, Case No.: [2005] EWHC 2437, England and Wales High Court, 4 November 2005, para. 76; Case Arsanovia Ltd and others v. Cruz City 1 Mauritius Holdings, Case No.: [2012] EWHC 3702, England and Wales High Court, 20 December 2012, para. 22.

[9] Moses, M. L., A New Framework: Choosing the Proper Law of the Arbitration Agreement Based on the Issue to be Decided in Arbitration, Contracts and International Trade Law: Essays in Honour of Giorgio Bernini, 2021, URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3962329 (20. 4. 2022), p. 542.

[10] Case Sulamerica Cia Nacional De Seguros S.A. v. Enesa Engenharia S.A., 2021, A3/2012/0249.

[11] Rochefort-Reynolds, A., Confused Seas: Identifying Theproper Law Of Arbitration Agreements In Maritime Contracts – England, Singapore And Australia, Vol. 34 No. 2: Australian and New Zealand Maritime Law Journal, 2020, URL: <https://maritime.law.uq.edu.au/index.php/anzmlij/article/view/1947> (5. 05. 2022).

When there is no express choice, a closer consideration of an implied choice is required. If neither express nor implied choice can be ascertained, the proper law will be the law with the closest and most real connection to the arbitration agreement. The doctrine of separability plays a crucial role in the second stage of the test, where it rebuts the presumption that the parties have, with choosing a law that will govern their main contract, impliedly intended that same law to govern the arbitration agreement. In that way, in cases where the parties have chosen the law of the underlying contract and established a seat of arbitration and they, however, failed to expressly designate the law of the arbitration agreement, courts have not always extended the law of the underlying contract to the arbitration agreement.[12] Rather, they applied the law of the seat of arbitration to the arbitration agreement, on the grounds of the doctrine of separability, as the parties implied choice of law.[13]

The quest for the best approach has been going on for quite a while and will continue due to the issue of how to ascertain the parties' core intentions. Here, the doctrine of party autonomy plays a crucial role, and the question remains whether a narrower or broader approach of the doctrine of separability should be taken. The broader view of the doctrine of separability, with releasing the arbitration agreement from the rigid result of being governed entirely by one law, promotes much needed flexibility. Moreover, the doctrine of separability provides integrity as well as effectiveness of the arbitral process.

---

[12] Kröll, S., Selected Problems concerning the CISG's scope of application, *Journal of Law and Commerce*, Vol. 25, 2005, URL: <https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/kroll.pdf> (20. 4. 2022), p. 45. See also: Fouchard et. al Fouchard, Gaillard, Goldman on International Commercial Arbitration, Kluwer Law International, 1999; B. Born, G., International Commercial Arbitration, 2014, p. 511.

[13] See for example.: Case FirstLink Investments Corp Ltd v. GT Payment Pte Ltd and Others, Case No: SGHCR 915/2013, High Court of Singapore, 19 June 2014.

USPEHI NAŠIH ŠTUDENTOV
NA TEKMOVANJIH V LETU
2022

Izkušnja s tekmovanjem Willem C. Vis Moot se je pričela že z izbiro tekmovalcev v juniju 2021. Čez poletje so tekmovalke preletele 'Vis Moot Guide', osvežile znanje s področja CISG (UN Convention on Sale of Goods) in se podrobneje seznanile z arbitražnim pravom. Prav tako so naštudirale in prediskutirale prejšnje zmagovalne memorandume za boljši občutek kakšen mora biti končni izdelek. Coachi so tekmovalke, v skladu z njihovimi željami razdelili v dve skupini, ena se ukvarja z procesnopravnimi vprašanji, druga z materialnopravnimi. Ekipa je nestrpno čakala petek, 8.10.2021, ko je bil razkrit primer za Vis Moot 2021/22 (the Notice of Arbitration, the Answer to the Notice of Arbitration ter dokazi za obe stranki).

Na procesnem delu se je ekipa ukvarjala z vprašanjem pristojnosti arbitražnega tribunalu v sporu (t.j. ali obstoji veljavno sklenjena arbitražna klavzula) in v zvezi s tem se je morala opredeliti do dveh podvprašanj 1.) katero pravo se uporabi za arbitražno klavzulo, 2.) ali se lahko CISG uporabi za presojo, ali je arbitražna klavzula veljavno sklenjena. Drugi del ekipe se je medtem ukvarjal z vprašanjem sklenitve pogodbe med strankama in morebitne vključitve splošnih pogojev v pogodbo.

V nadalnjih tednih in mesecih so tekmovalke pridno študirale zadevni primer, iskali pravne podlage za različne zahtevke tožnika, iskali sodno prakso iz različnih koncev sveta ter relevantna pravna mnenja (svetovno znanih) pravnih avtoritet. Tako smo 9.12.2021 oddali memorandum za tožnika. Nato smo pričeli s kreiranjem proti argumentov za memorandum nasprotne stranke, ki smo ga oddali 27.1.2022. S tem se je zaključila pisna faza in pričela ustna faza, ki je bila sestavljena iz ustnih vaj s coachi, preemotov in online vaj z drugimi ekipami.

Ekipa se je Pre-motoov udeleževala online, kljub covid krizi pa so se tekmovalke uspele udeležeti dveh Pre-mootov v živo. Prvega je organizirala odvetniška pisarna Jadek & Pensa v Ljubljani, kjer so kot arbitri delovali pravni strokovnjaki iz prakse, zato je bila izkušnja "pleadanja" v živo še toliko bolj zanimiva in poučna. Drugi Pre-Moot, ki so se ga tekmovalke udeležile v živo je bil XIV. Beograd Pre-Moot, kjer so imele priložnost pleadianja na Beogradski Pravni fakulteti, v odvetniški pisarni Karanović & Partnerji, odvetniški pisarni BDK Advokati in odvetniški pisarni Petrikić & Partneri AOD, ter taku pridobiti še zadnje napotke.

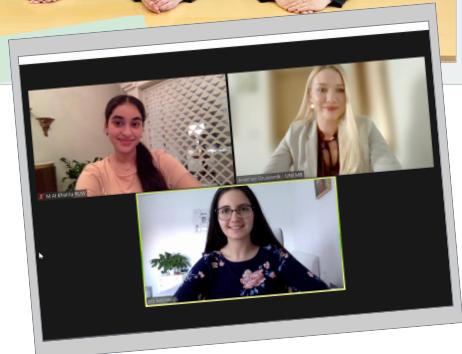

Kmalu zatem je nastopila težko pričakovana uradna ustna faza tekmovanja Willem C. Vis Moota, kjer so Pravno fakulteto UM zastopale naše govorke Iza Beširević in Anamari Grušovnik na procesnem delu ter Maša Hajdinjak na materialnem delu. Od 9. do 14. aprila so potekali pleadingi, kjer se je naša fakulteta pomerila z University of Stockholm, Nirma University, IBMEC Rio de Janeiro in Royal Melbourne Institute of Technology (RMIT). S ponosom lahko povemo, da se je Vis Moot Maribor ekipa 2021/22 kljub težki konkurenji uvrstila na izvrstno 71. mesto od skupno 362 ekip.

Za več utrinkov iz tekmovanj preteklih let in Vis Moot utripa si velja pogledati naš Facebook profil (@Willem C Vis Moot Team Maribor) in Instagram profil (@vismootmaribor).

Grenko-sladka izkušnja sicer zahteva ogromno vložka, vendar tudi prinese neprecenljiv izkupiček. Dejstvo, da je tekmovanju potrebno posvetiti nekaj mesecev, ni skrivnost. Pa vendarle teh nekaj mesecev zelo hitro preteče in ko se konča se šele pravzaprav zaveš, kako veliko si v preteklih mesecih pridobil - izboljšal svoje pravno pisanje kot tudi ustni nastop, predvsem pa ustvaril krog novih, tesnih prijateljev, tako s svojimi sotekmovalci kot s coachi, ki ti na vsakem koraku stojijo ob strani. Na kratko: neprecenljiva izkušnja za vsakega mladega pravnika.

Anamari Grušovnik

MUNLAW\$

Študentje smo se tokrat pod okriljem mentorja Aljoše Polajžarja udeležili mednarodnega tekmovanja Belgrade International Model United Nations (BIMUN) v Srbiji. Gre za tekmovanje Model United Nations, ki se osredotoča na diplomatske odnose, kjer se študentje postavijo v vlogo diplomatov in debatirajo o aktualnih problemih. Gre za simulacijo dela, ki se odvija v resničnih organih Združenih narodov. Gre za izvrstno priložnost, kjer se lahko študentje seznanimo z načinom dela v Združenih narodih, pridobimo večine javnega nastopanja in razvijamo mednarodne odnose z vrstniki. Prav tako smo bili deležni velike pozornosti s strani organizatorjev, saj so nam omogočili veliko aktivnosti tudi zunaj formalnega dela.

Letos smo se kot ekipa odlično odrezali. Jakob Hauptman, ki je nastopal v odboru United Nations Refugee Agency in Iza Beširević, ki je bila v odboru United Nations Population Fund, sta oba doseгла odlično 1. mesto – Best Delegate. Sama pa sem v okviru odbora United Nations Security Council uspešno zastopala interese svoje dodeljene države in ustvarila veliko novih poznanstev.

Gre za izjemno in neprecenljivo izkušnjo, ki bi jo priporočala vsakemu, ki si želi nekaj več od študija na Pravni fakulteti UM.

Ljila Veladžić

ŠTUDENTSKA PRAVDA

V sredo, 8. 6. 2022, je na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru potekalo polfinale in finale VII. Študentske pravde - vseslovenskega tekmovanja študentov prava iz znanja civilnega procesnega in materialnega prava. Osrednjo vprašanje letošnjega tekmovanja se je nanašalo na problematiko uporabe Zakona o varstvu kupcev stanovanj in enostanovanjskih stavb (ZVKSES).

Tekmovanje, ki je bilo sestavljeni iz pisne ter ustne faze, je potekalo med marcem in junijem 2022. V sklopu pisne faze so morale sodelujoče ekipe preučiti prej navedeni dejanski stan in pripraviti tožbo ter nato še odgovor na tožbo.

Ker gre za vseslovensko tekmovanje so tudi na letošnjem tekmovanju sodelovale ekipe iz vseh treh pravnih fakultet – Pravne fakultete Univerze v Mariboru, Pravne fakultete Univerze v Ljubljani in Evropske pravne fakultete Nove Univerze. Izmed vseh sodelujočih ekip so se v ustno fazo uvrstile štiri ekipe iz Pravne fakultete Univerze v Mariboru.

Ustni del tekmovanja je bil sestavljen iz dveh polfinalnih obravnav ter ene finalne obravnave. Slednje so potekale po pravilih slovenskega pravdnega postopka ter v skladu s Pravilnikom študentske pravde, ki določa obrnjeno pravilo od tistega, ki velja v resničnem sojenju, in sicer »iura non novit curia«, kar pomeni, da se pravo dokazuje.

V ustni fazi so tako kot vsako leto sodelovali tudi odvetniki ter sodniki iz prakse. V prvi polfinalni obravnavi so senat sestavljeni odv. Andrej Pohar (o.p. Čeferin in partnerji), Domen Neffat (o.p. Neffat) in višji sodnik doc. dr. Andrej Ekart, ki je bil tudi v funkciji predsednika senata. Pomerili sta se ekipi z najboljšo tožbo (tekmovalci: Patricija Glavica, Matej Makoter Rožmarin, Andrej Stanišić, Nina Rebol in Sara Podgoršek) ter ekipa z drugim najboljšim odgovorom na tožbo (tekmovalci: Urška Nerat, Tim Dvorjak in Eva Vervega). V finale je napredovala ekipa, ki je zastopala tožečo stranko.

V drugi polfinalni obravnavi pa sta se pomerili ekipa z drugo najboljšo tožbo (tekmovalci: Zala Heric, Anika Rovan in Žan Jevšova) ter ekipa z najboljšim odgovorom na tožbo (tekmovalci: Tjaša Pleteršek, Nastja Gorenc, Nina Brndušić, Gašper Kavnik in Timotej Gril). Senat so sestavljeni odv. kand. Renato Kenda (o.p. Stamenković), odv. Anže Arko (o.p. Ilić in partnerji (ODI law)) ter višja sodnica dr. Anja Drev kot predsednica senata. V finale se je prebila ekipa, ki je zastopala toženo stranko.

V finalu sta se pred senatom soočili ekipa z najboljšo tožbo v vlogi pooblaščencev tožečih strank (tekmovalci: Patricija Glavica, Matej Makoter Rožmarin, Andrej Stanišić, Nina Rebol in Sara Podgoršek) in ekipa z drugo najboljšo tožbo v vlogi pooblaščencev tožene stranke (tekmovalci: Tjaša Pleteršek, Nastja Gorenc, Nina Brndušić, Gašper Kavnik in Timotej Gril). Finalu je predsedoval višji sodnik doc. dr. Andrej Ekart, kot sodnika pa sta se mi pridružila tudi odv. Matija Urankar (o.p. Senica & partnerji) in odv. Uroš Hrastovec (o.p. Vesenjak). Kot prepričljivejšo ekipo, je senat ocenil ekipo, ki je zastopala tožečo stranko. Kot najboljšo govorko pa je senat izbral študentko Patricijo Glavico.

Na podlagi navedenega lahko zaključimo, da je Študentskemu svetu Pravne fakultete Univerze v Mariboru kot glavnemu pobudniku uspelo uspešno zaključiti že VII. Študentsko pravdo. Slednje pa je za študente zelo pomembna, saj jim že tekom študija omogoča stik s poklicem odvetnika prav tako pa lahko z udeležbo izboljšajo veštine pravnega pisanja, svoje retorične sposobnosti in dobijo neprecenljive izkušnje.

Organizacijski odbor Študentske pravde 2022 so sestavljali: prof. dr. Vesna Rijavec, prof. dr. Tjaša Ivanc, asist. Denis Baghrizabehi, asist. Klemen Drnovšek, asist. Denis Magyar, Nina Berglez, Sanja Čahuk, Maša Kočivnik, Asja Lešnik in Živa Šuta.

Več informacij o Študentski pravdi in letošnjem primeru lahko najdete na spletni strani tekmovanja.

Patricija Glavica

KJE SODELOVATI

PRAVNIŠKO DRUŠTVO V MARIBORU

Pravniško društvo v Mariboru je bilo ustanovljeno 23. oktobra 1964 in neprekinjeno deluje že več kot 55 let. Sprva je bilo društvo namenjeno združevanju pravnikov iz gospodarstva, danes pa društvo združuje pravnike različnih poklicev in področij dela s širšega področja severovzhodne Slovenije. Člani društva tako delujejo kot odvetniki, državni tožilci, sodniki, akademiki, pravniki v gospodarstvu in javni upravi in še bi lahko naštevali. Poleg diplomiranih pravnikov pa so člani društva lahko tudi študentje Pravne fakultete Univerze v Mariboru.

Društvo izvaja številne aktivnosti in projekte. Skupaj z Zdravniškim društvom Maribor in Univerzo v Mariboru društvo vsako leto organizira posvet Medicina, pravo in družba, ki je v zadnjih letih prerasel v večdnevno mednarodno konferenco, v okviru katere so obravnavane številne aktualne teme s področja prava in medicine. Že od ustanovitve dalje pa društvo organizira strokovna predavanja o aktualnih temah z različnih pravnih področij, tako da je bilo do danes izvedenih že več kot 450 strokovnih predavanj. Društvo organizira tudi konference in okrogle mize iz različnih pravnih področij, skrbi pa tudi za družabno življenje svojih članov. Društvo tako vsako leto organizira različne športne aktivnosti in družabna srečanja.

Članstvo v društvu prinaša številne prednosti, ki so za mlade pravnike na začetku poklicne poti še toliko bolj pomembne. V društvo se lahko včlanite z izpolnitvijo pristopne izjave na spletni strani društva. Letna članarina znaša 17€, za člane s statusom študenta pa simboličnih 5€.

Članstvo v društvu prinaša zlasti naslednje prednosti:

1. Biti del skupnosti pravnikov z različnih delovnih področij in poklicev, kar omogoča izmenjavo mnenj, znanja in izkušenj, medsebojno pomoč, in različne načine sodelovanja;
2. Brezplačna udeležba na srečanjih, strokovnih predavanjih, seminarjih, konferencah in drugih dogodkih v organizaciji društva;
3. Druženje s pravniki na športnih in družabnih dogodkih;
4. Podpora društva pri iskanju zaposlitve, pri poklicni karieri in pri kandidaturah za različne položaje, funkcije in nagrade.
5. Posebni popusti in ugodnosti za člane društva pri različnih ponudnikih, ki jih bomo sproti dopolnjevali.

V kolikor želite pridobiti dodatne informacije o delovanju in aktivnostih društva, vas vabimo, da delo društva spremljate na spletni strani www.pravnisko-drustvo-mb.si in na družbenih omrežjih Facebook, LinkedIn in Twitter. V primeru kakršnihkoli vprašanj, pa lahko društvo kontaktirate preko obrazca na spletni strani oziroma preko elektronske pošte na naslov: pravnisko.drustvo@gmail.com.

Vabimo vas, da se včlanite v Pravniško društvo v Mariboru in na ta način že tekom študija ali ob njegovem zaključku poskrbite za boljše možnosti v vaši poklicni karieri.

Klemen Drnovšek,

Predsednik Pravniškega društva v Mariboru

PRAVO ZA VSE

**DRUŠTVO
PRAVO ZA VSE**

Društvo Pravo za vse je bilo formalno ustanovljeno leta 2012 s strani takratnih študentov, ki so želeli združiti svoje moči in vzpostaviti sistem za zagotavljanje brezplačne pravne pomoči ter omogočiti študentom, da že tekom študija **združijo teorijo s prakso**.

S tem namenom je nastal »Spletni portal Pravo za vse«, kjer lahko posamezniki, ki si pomoči potrebni, preko spletnega obrazca oddajo svoje vprašanje in nanj dobijo odgovor s strani članov društva. Poleg spletne svetovanja je v društvo vzpostavljena tudi klasična oblika pravnega svetovanja, kjer člani društva nudijo osebno pravno pomoč. V ta namen so je leta 2016 ustvarila prva »pravna klinika«. Trent te oblike svetovanja se je izkazal za uspešnega, zato ima društvo trenutno pravne klinike na štirih lokacijah, in sicer Mariboru, Ptiju, Ravnah na Koroškem in Črenšovcih.

Ker je cilj v društvu tudi splošno ozaveščanje o pravu, so člani dejavni tudi na področju izvedbe pravnih delavnic, pisanja člankov, informiranja o pravnih vprašanjih, pripravljanja tedenskih nasvetov na socialnih omrežjih ipd.

Februarja 2015 je društvo tudi pristopilo k projektu v sodelovanju z **Varuhom človekovih pravic Republike Slovenije** pri izvajanju nalog in pooblastil državnega preventivnega mehanizma po določbi 5. člena Zakona o ratifikaciji Opcijskega protokola o Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju, v okviru katerega se izvaja nadzor na krajih odvzema prostosti ter preverjanje ravnanja z osebami, ki jim je bila odvzeta prostost. V letu 2022 smo tudi združili moči z **Društvom SOS telefon**, s katerimi zagotavljamo pravno pomoč v primerih nasilja in s tem povezanimi postopki.

Člani društva Pravo za vse so tako študentje kot tudi že uveljavljeni pravniki z ogromno praktičnih izkušenj. Včlanitev predstavlja odlično priložnost za študente prava, saj marsikateremu omogoči pravi stik s prakso. Študentje s pisanjem pravnih mnenj izboljšajo svoje sposobnosti pisnega izražanja, naučijo se obravnavanja dejanskih stanj in s svetovanjem na pravnih klinikah pridobijo neprecenljive izkušnje komuniciranja s strankami ter nudenjem pomoči. Pri vsem tem je tudi zelo pomemben sistem mentorstva v sklopu katerega starejši člani pregledujejo mnenja in podajo komentarje ter nasvete, kako izboljšati napisano mnenje.

V društvu se navadno enkrat na leto objavi razpis za sprejem novih članov, a smo pomoči vedno veseli, saj gre vendarle za dobrodelen namen. Zato vas lepo vabimo, da nam pošljete pošljete svoj življjenjepis ter motivacijsko pismo na odgovor@pravozavse.si.

Več o društvo pa si lahko preberete na naši spletni strani www.pravozavse.si.

Patricija Glavica
Podpredsednica društva Pravo za vse

""VRIENDELIJKE GROETEN UIT GENT" MOJA ERASMUS+ IZKUŠNJA NA UNIVERSITEIT GENT V BELGIJI

Erasmus+ je program EU, ki mladim Evropejcem omogoča študij, usposabljanje, pridobivanje izkušenj in opravljanje prostovoljnega dela v tujini. V zaključnem semestru magistrskega študija me je želja po dodatnem znanju in izkušnji v tujini, ki jo ta program ponuja, popeljala na Erasmus+ izmenjavo v Belgijo, v univerzitetno mesto Gent.

O GENTU

Srednjeveško mesto Gent se nahaja v severozahodnem delu Belgije in je glavno mesto nizozemsko govoreče province Vzhodna Flandrija. V mestnem jedru se prepletajo staro in moderno arhitekturo ter značilni kanali reke Leie. Med vrhunce moderne arhitekture spadajo tudi univerzitetne stavbe in mestne knjižnice, kot sta Boekentoren Henryja van de Veldeja in De Krook. Na vsakem koraku se začuti tudi utrip mladih, saj je Gent univerzitetno in raziskovalno mesto- šteje kar 40.000 študentov.

Graslei, pomol ob reki Leie v mestnem središču

Pogled na mestno jedro

UNIVERZA IN ŠTUDIJSKE OBVEZNOSTI

Moja Erasmus+ izkušnja se je pričela z iskanjem univerze, na kateri bi lahko pridobila dodatno znanje in izkušnje pri predmetih, ki jih v Sloveniji ne ponujajo. Pester predmetnik na Faculteit Recht en Criminologie Universiteit Gent je izpolnil te želje. UGent je edina univerza v Evropi, ki ponuja predmet Air and Space law in je na splošno usmerjena v pravna vprašanja prihodnosti, kot so ICT, Cybercrime, Biodiversity law, Contemporary Issues of Intellectual Property ipd. Poleg tega spada Univerza v Gentu med najboljše na svetu, leta 2019 pa je bila uvrščena še med 50 najbolj inovativnih univerz v Evropi. K ugledu pravne fakultete prispevajo njeni profesorji, ki zasedajo pomembne funkcije (npr. na Sodišču EU), kot tudi študenti, ki so v preteklih letih zmagali npr. na tekmovanjih European Law Moot Court (ELMC) in International Migration and Refugee Law Moot Court.

Za razliko od študija v Mariboru imamo v Gentu zgolj predavanja in ne vaj. Obveznost vsakega študenta je, da se pred vsakim predavanjem seznani s snovjo, tako da prebere članke, posluša podcaste in pogleda videoposnetke, ki jih profesor naloži na spletno učilnico. Poleg tega se od vsakega študenta zahteva aktivno sodelovanje in samostojno iskanje dodatne literature. Pri vsakem predmetu del končne ocene tvori skupinsko delo, ki nadomesti vaje. V mešani skupini belgijskih, mednarodnih in Erasmus+ študentov je potrebno pripraviti seminarsko nalogu in predstavitev ter kot skupina pregledati seminarske naloge še drugih skupin (peer-review). Pri večini predmetov imamo tudi gostujuča predavanja in ekskurzije na institucije EU in na Meddržavno sodišče v Haagu. Izpit so večinoma pisni, pri predmetu Peaceful settlement of disputes in International Law pa sta priprava tožbe (memorial) in zagovor argumentov pred sodiščem (pleading) nadomestila izpit.

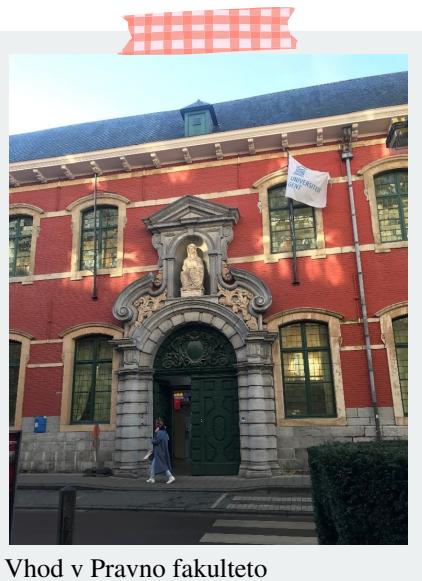
Ker je v Gentu ogromno študentov, za vse ni prostora v študentskih domovih. Kljub temu univerza poskrbi, da ima vsak študent primerno nastanitev, in sicer tako da sproti posodablja seznam zasebnih ponudnikov stanovanj in sob. Ker se velikokrat zgodijo tudi spletne prevare, ima Univerza v Gentu črni seznam najemodajalcev in ulic, ki so se v preteklosti izkazale za neverodostojne. Povprečen študent porabi od nastanitve do fakultete zelo malo časa, za kar poskrbi Ambasada za kolesa v Gentu ali pa odličen in mladim prijazen javni prevoz.

OBŠTUDIJSKE AKTIVNOSTI

Univerza v Gentu spodbuja študente k udejstvovanju v obštudijskih aktivnostih, od učenja tujih jezikov do športa. Sama se na njihovi filozofski fakulteti učim dva uradna jezika Belgije, nizozemsko in francosko. Poleg tega smo tudi Erasmus+ študenti vključeni v organizacijo njihovih dogodkov. Tako smo imeli priložnost pomagati pri pripravi Migration Moot Court tekmovanja, ki ga je organizirala Pravna fakulteta in na katerem so sodelovali tekmovalci in sodniki iz vseh kontinentov. Univerza se tudi zelo trudi povezati študente z delodajalci, tako da organizira spoznavne večere.

Vhod v Pravno fakulteto

Za izlete in zabavo redno poskrbijo študentske organizacije in Erasmus Student Network (ESN) v Gentu. Zahvaljujoč hitrim vlakom po ravnicih Belgije lahko iz Genta v manj kot 1 uri obiščeš skoraj vse belgijske kraje: turistični biser Brugge, obalo Severnega morja, Bruselj, Antwerp, najstarejšo univerzo Leuven, priljubljene pa so tudi sosednje države, predvsem Nizozemska in Francija. Seveda ne smemo pozabiti še na belgijsko hrano, kot so vaflji, sir in (belgijski!) pomfri ter pivo. Če obiščeš Gent, nikakor ne pozabi poskusiti tipičnih gentskih jedi: Stoverij, Waterzooi in Cuberdons.

ZANIMIVA DEJSTVA O GENTU

- Tako kot vsa mesta v Belgiji, ima tudi Gent svoje francosko ime: Gand.
- Grad Gravensteen so v zgodovini mesta zavzeli zgolj enkrat. To so bili študenti, ki so se uprli povišanju cen piva.
- V Gentu ni težav s komunikacijo, saj vsi zelo dobro govorijo angleško in radi pomagajo.
- Desetdnevni glasbeni in gledališki gentski festival (Gentse Feesten) poteka vsako poletje in se ga udeleži okoli 1–1,5 milijona obiskovalcev.
- Gent ima posebna parkirišča in parkirne hiše za kolesa.
- Osrednji del mesta spada v ti. low emission zone, kar pomeni, da avti načeloma niso dovoljeni.
- Poleg srednjeveške arhitekture obstaja v Gentu uličica, ki se vsak dan spreminja. Gre za Graffiti alley.

Zlja Šula

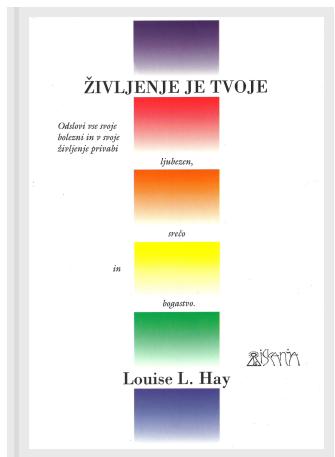

ZA PROSTI ČAS

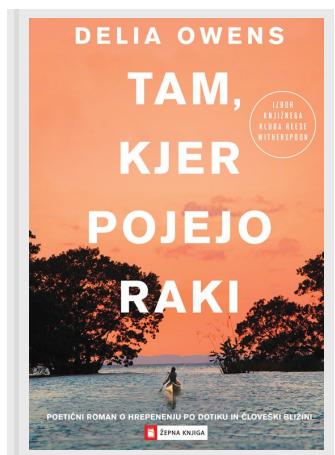

KNJIŽNI KOTIČEK

V tej svetovni uspešnici nas Louise opozarja na moč pozitivne misli. Veruje, da smo si vse nadloge, ki nas doletijo, v svoje življenje privabili sami z negativnimi prepričanji, kot so: "Nisem dovolj dobra", "Meni se dobre stvari ne dogajajo", "Nihče me ne mara", "Bolezni se kar lepijo name" in še na tisoče podobnih. Louise svetuje, da se končno ustavite, se morda pogledate v ogledalo in si rečete, da se imate radi.

V knjigi so naštete najbolj pogoste bolezni, njihove miselne podlage in afirmacije, s katerimi lahko te bolezni odslovimo.

Po tihem mestecu ob Barkleyjevem zalivu na obali Severne Karoline že leta krožijo govorce o skrivnostni močvirki. Ko proti koncu leta 1969 najdejo truplo Chasa Andrewsa, meščani za njegovo smrt osumijo prav njo, Kyo Clark. Toda Kya ni, kar o njej govorijo. Občutljivo in inteligentno dekle je leta preživelno samo v močvirju, ki mu pravi dom. Njeni edini prijatelji so bili galebi, učiteljica pa narava. Potem pa je prišel čas, ko je zahrepnela po človeškem dotiku in po tem, da bi jo imel kdo rad. Ko dva mladeniča iz mesta pritegne njena divja lepotu, se Kya odpre novemu življenju – dokler se ne zgodi nepredstavljeni.

Poetični roman o hrepenenju po dotiku in človeški bližini je prelepa oda naravi, pretresljiva kronika odraščanja in presenetljiva zgodba o morebitnem umoru.

Knjiga je izjemen priročnik za izoblikovanje produktivnega jutra, posledično pa celotnega dneva in življenja. Vsebuje ogromno čudovitih misli in še boljših rekov, ki pripomorejo k odličnosti in uspehu. Zgodba se osredotoča na dva čisto običajna človeka, ki se želite povzdigniti iz običajnega vsakdana, povprečnosti, k najvišji ravni mojstrstva na svojem področju in osebnem razvoju. Predvsem v današnjih časih, ko imamo veliko digitalnih motenj in zapletenosti, usmerja našo energijo in pozornost k svojim potencialom. Ko spoznata milijarderja in magnata, se jima življenji spremenita, saj postane njun duhovni vodja, ki ju popelje po poti, ki jima spremeni življenje.

SLOVARČEK LATINSKIH IZRAZOV

Astro - zvezda

Basium - poljub

Circa - približno

Corpus - telo

Carpe noctem - uživaj v noč

Carpe vinum - užij vino

Ego - jaz

Heli - sonce

Homo - človek

Magnum opus - najpomembnejše delo (masterpiece)

Terra incognita - neznana dežela

Vox populi - glas ljudstva

LATINSKI PREGOVORI

Ad omnia parati sumus -

Pripravljeni smo na vse.

Ars longa, vita brevis -

Umetnost je dolga, življenje je kratko.

Dum spiro spero -

Dokler diham, upam. (Cicero)

Omnia causa fiunt -

Vse se zgodi z razlogom.

KRIŽANKA - ANTIČNI RIM

1.					6							
2.				2								
3.					5							
4.			11									
5.			7									
6.									10			
7.							4					
8.						3						
9.				8								
10.			1									
11.					9							
12.					12	13						

- 1.Simbol starega rima.
- 2.Cesar, ki je uvedel tetrarhijo.
- 3.Enota rimske vojske iz 100 mož.
- 4.Politično telo.
- 5.Obdobje po smrti kralja do izvolitve novega.
- 6.Zid v Severni Britaniji.
- 7.Domus Aurea, palača.
- 8.Punske vojne so potekale med Rimom in _____.
- 9.Nor cesar, ki je dal umoriti svojega krušnega brata in mamo.
- 10.Poročno slavje, namenjeno rimski eliti (latinsko).
- 11.Oblika posvojitve (latinsko).
- 12.Oblika posojilne pogodbe iz rimskega obdobja, kjer je dolžnik jamčil z lastnim telesom.

GESLO KRIŽANKE:

— — — — — , — — — — — .
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

